

Výchova dětí – VZÁJOMNÁ PREMENA

Počúvajte Rádio7 na frekvenciách

103,6 MHz v Bratislave

107,4 MHz v Novom Meste nad Váhom

107,7 MHz v Banskej Bystrici

Na celom území SR cez satelit **Astra 3B** alebo cez internet na **www.radio7.sk**

Vysielame modernú kresťanskú hudbu od domácich i zahraničných interpretov, krátke duchovné povzbudenia, poradenské a diskusné relácie, informácie o dianí vo svete i cirkvi a mnoho iného.

Rádio7 je mediálnym projektom občianskeho združenia TWR media so sídlom:

Banšelova 17, Bratislava

tel.: 02 / 43 41 19 11

č. účtu: 2629010483/1100

Počúvajte nás a podporte naše vysielanie!

rádio

Mediálny partner Dialógu

O B S A H

Fórum
NAPOMÍNANIE
Július Stupka

4

Rozhovor
KREŠŤAN SA NEMÁ
OD SPOLOČNOSTI
ODSTRIHNÚŤ
E. Mihočová/Z. Germanová

5

Téma
VÝCHOVA DETÍ –
VZÁJOMNÁ PREMENA
Tomáš a Oľga Komrskovci

8

LISTUJEME V HISTÓRII
Ján Trebula

16

Misia
MOZAIKA KOŠICE
Ervin Mittelmann

18

Filozofické okienko
PRAVDU, VŽDY PRAVDU
Tibor Máhrik

21

Úvahy z trolejbusu
Tomáš Komrska

24

Na margo dní
REŠTRUKTURALIZÁCIA
VÁHOSTAVU
Miroslav Kocúr

26

Dialóg mladých
LETNÉ MISIE

27

Pri zborových objednávkach je odporúčaná predajná cena do 2,20 €, (podľa zborových dotácií)

Individuálne objednávky: cena + poštovné

PRIVÍTAME VAŠU POMOC, KTORÚ MÔŽETE POSLAŤ NA ÚČET: 262 104 1859/1100, Variabilný symbol: 1014

Redakčná rada: Štefan Markuš (predseda), Tibor Máhrik, Bohuslav Piatko, Rastislav Števko

Šéfredaktor: Bohuslav Piatko, bpiatko@internet.sk

Jazyková úprava: Rastislav Števko **Dizajn a grafické spracovanie:** Martin Piatko

Sídlo vydavateľa: Živnostenská 2, 811 06 Bratislava, IČO: 35 757 43 **Adresa redakcie:** Sadová 28, 900 51 Zohor,
č. tel.: 0903 474 142, e-mail: svatava@internet.sk, web: www.dialog.cb.sk

Vydavateľ: Media Svatava, spol. s r.o. **Vyšlo:** 17. 4. 2015 **Tlač:** Transmedic Slovakia, s.r.o.

Predná strana obálky: TOMÁŠ KOMRSKA: Vývoj

EV: 2670/08 ISSN: 1337-6985

STATOČNÉ SRDCE

ŠTEFAN EVÍN
(Autor je kazateľom
Cirkvi bratskej
v Leviciach.)

Chýba mi. Jedno už niekoľko týždňov, druhé občas už niekoľko rokov.

To prvé je film a už neviem, komu som ho veľmi odporúčal a ochotne poži-
čal. Ale teraz, keď po ňom zostala medzera v našej filmotéke, som z toho
trochu – naozaj, iba trochu – nervózny. To moje vlastné srdce sa (ma) pla-
ší. Prejavuje sa v tom môj sklon k perfekcionizmu a usporiadanosti (syn-
dróm najstaršieho dieťaťa). A nielen to. Ľudia, ktorí vyrastali v skromných
pomeroch, majú tendenciu byť buď skúpi a hrabiví – všetko, čo majú, je
im cenné, lebo to stálo veľa námahy či odriekania; niektorí z nich sú na-
opak štedrí – nech si druhí užijú to, čo oni sami nemohli. Lenže oboje
platí aj o ľuďoch, ktorí boli ako deti obklopení hojnosťou a bohatstvom.
Niektorí sú skúpi a lakomí, iní veľkoryso štedrí.

K tomu, ako sa správame, po troške prispeli mnohé okolnosti.
Ale skutočnou príčinou, pravým zdrojom nášho správania, je naše srdce. Ak
nám ide o zmenu správania, tak pravidlá, odmeny a sankcie nedokážu zabezpe-
čiť trvalé výsledky, lebo nedokážu ovládať vnútorné pohnútky, chútky a defor-
mácie charakteru. Preto na premene srdca záleží viacej, ako na ovládaní správa-
nia. Môj život je ešte stále v procese premeny Božou milosťou, a preto mi občas
chýba toto druhé statočné srdce. Srdce, spokojné s Božou milosťou, dôverujú-
ce Bohu, s láskou oddané Božím zámerom, milujúce ľudí, vrátane... Premenené
srdce si potom prirodzene kladie isté hranice, aby si uchovalo svätosť. Ale sa-
motné hranice nikdy neurobia srdce čistým. Túto moc má iba evanjelium Pána
Ježiša Krista, keď v nás prebýva Jeho Duch.

V posledných dňoch znova žasnem nad tým, že je to tak. Počul som dojímavé
svedectvo o statočných a štedrých, ktorí pomáhali bratovi a sestre po autone-
hode. Minule pri obede mi mladý študent povedal: „*Kamarát zo školy (Janko
so statočným srdcom) mi zvestoval evanjelium, a ja som uveril v Pána Ježiša.*“
Svedectvo o svojom obrátení odvtedy statočne vystavuje na internete a už pár
mesiacov navštevuje naše spoločenstvo.

Iné dievča, tiež mladá kresťanka, ktorá je medzi nami podobne nenápadná
ako ten chalan, v jednom zo svojich svedectiev na internete vyjadruje: „*Nedeľa.
Moja nová rodina, ktorú mi Hospodín daroval. Obzerám sa dookola a vidím
známe aj neznáme tváre. Dorastenci, s ktorými sa stretávam každú sobotu
o 6-tej, známe tváre z táborov, neznámi ľudia, ktorých vídam iba v nedeľu.
Sadáme si a prichádza kapela. Ďalšie známe tváre, ktoré ma takmer každú
nedeľu sprevádzajú chválením Pána. Miestnosťou znie prvá pieseň. Ja iba
sedím a vstrebávam pocit plnosti. Áno, Boh ma v tom nenechal samú. Dal
mi ľudí, cez ktorých ma môže napomínať, učiť a pohladiť, ak je to potrebné...
Pane, ďakujem Ti za týchto ľudí, ktorých si mi dal do života ako tvoje nástroje,
aby som skrze ich životy a slová dokázala pochopiť tvoje odkazy.*“

Mimochodom, nie je ten náš film u vás? Statočné srdce. Ak nie, nič to. Len maj
statočné, premenené a čisté srdce.

NAPOMÍNANIE (1Tes 2)

JÚLIUS STUPKA
(Autor je kazateľom Bratskej
jednoty baptistov vo Vavrišove.)

Ako zvládame biblické napomínanie? Zdá sa, že často si túto službu evanjelia svojsky zľahčujeme. Napr. tým, že sa vieme o inom človeku (o jeho slabostiach) porozprávať medzi sebou – samozrejme, bez neho, v jeho neprítomnosti. Nepomôže mu to a vlastne to nepomôže žiadnemu účastníkovi rozhovoru.

Inokedy odkladáme službu napomínania, lebo máme obavy. Čo ak sa dotýčný nahnevá alebo urazí? Radšej sa nebudeme kompromitovať. Žiaľ, ľahostajnosť a strach takisto neriešia otázku vzájomnej služby napomínaním. Určite je veľa iných dôvodov, ktoré nám zabránia ujať sa tejto služby. Spomeniem aspoň jeden – môže ním byť duchovná nezrelosť, omámenie vysokým zmýšľaním o sebe, nadradenosťou a inými sebeckými nečistými motívami. Vnímame, že v zboroch potrebujeme službu povzbudzovania, pozdvihnutia, korekcie i duchovnej formácie.

Cvičenia podľa Biblie

Najlepšou cvičebnicou napomínania a duchovného pestovania je Biblia. Z každej vety a poučky sa dozvedáme, že aj pri napomínaní ide o človeka, ktorému Pán Ježiš ponúkol svoje priateľstvo. Pán Ježiš s nikým neprerušuje priateľstvo pre jeho ľudský nedostatok, napríklad deficit lásky. To znamená, že v Božích očiach zostávame veľmi cenní aj vtedy, keď v nás treba niečo poopraviť. Ak sa vzájomne korigujeme, formujeme, nerobíme to za trest. V Písme je slovo napomínanie synonymom povzbudenia. Napomenutie je služba pomoci. Je to ako podanie ruky – ideme pozdvihnúť, podržať a chrániť blížneho.

Musíme tu povedať, že je to Boh, ktorý na prvom mieste chce, aby sme si pomáhali a nie aby sme si konkurovali a predbiehali sa. Sprievodným javom pri tejto duchovnej službe je modlitba. Pomôže nám zo seba zhadzovať (biblicky „zobliekať“) starého človeka: nadradenosť, iróniu,

lichotenie a ďalšie sebecké nečisté motívy. V 1Tes 2 vo verši 8. Pavol hovorí: *Tak sme vám boli naklonení, že by sme vám najradšej boli dali nielen Božie evanjelium, ale aj vlastné duše...* Teda nielen vychovávať pravdou evanjelia, ale znížime sa v duchu evanjelia do pozície matky, ktorá ponúka dieťaťu svoju dušu – srdce. Matka veľmi citlivo pozoruje život, ktorý sa má rozvinúť do úplnej nádhera a dokonalosti. Matka vie, že ak má 5 detí, ku každému musí pristupovať s osobitným citom k jedinečnosti každého svojho dieťaťa.

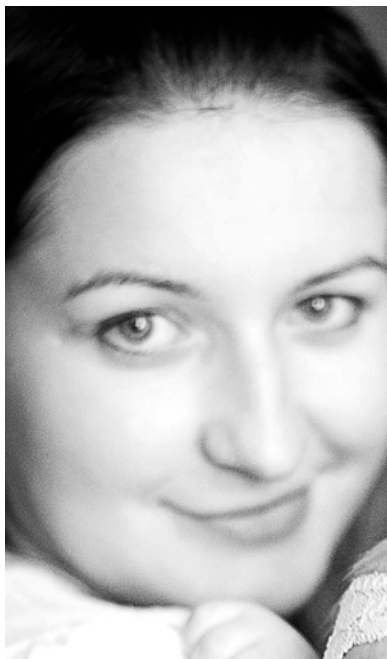
Napomínanie ako služba

Napomínanie je ušľachtilá služba v cirkvi. Vari aj preto máme pred ňou určitú bázeň. V šľachetnosti potrebujeme stále rásť. Z evanjelia jasne vyrozumievame, že napomínanie nie je jalové kritizovanie, ale priblíženie sa k človeku na mieste Kristovom – akoby Kristus na-

pomínal na našom mieste. Zaujímame sa jeden o druhého nie zo zvedavosti alebo všetečnosti, ale aby sme si mohli pomáhať, podopierať sa a keď je potrebné, aj preniesť bremeno iného. Môžeme sa jeden na druhého spoľahnúť, dôverovať si. Krásne to vystihuje apoštol Pavol: *„V prácach nie leniví, duchom vrúci... v potrebách svätých sa zdieľajúci... radovať sa s radujúcimi a plakať s plačúcimi.“* (R 12, 11nn)

Rásť do podoby Pána Ježiša je obrovskou prednosťou: Ľuďom s pribúdajúcim vekom je to nenahradiiteľná pomoc. Starneme, no nemusíme byť tvrdohlavejší, stále viac sami pre seba, lebo v nás oživa Kristus. *„Žijem už nie ja, ale žije vo mne Kristus.“* (G 2, 20) ■

KREŠŤAN SA NEMÁ OD SPOLOČNOSTI ODSTRIHNÚŤ.

EMÍLIA MIHOČOVÁ

So Zuzkou Germanovou rod. Remetovou sme sa zoznámili na stretnutiach mládeže v Bardejove, keď tam môj manžel pred rokmi „kaplánčil“. Bola vynikajúcou gymnazistkou, vedela si už v tom čase sama na seba slušne zarobiť predajom kozmetiky a modelingom, uvažovala nad štúdiom práva. Po rokoch sme sa stretli opäť – začiatkom januára v Starom kolégiu na stretnutí evanjelických primátorov a starostov, kde **Zuzka Germanová**, ako novozvolená starostka obce Richvald, patrila medzi tých najmladších na Slovensku.

Keď sa raz jedna moja známa rozhodovala pre vysokoškolské štúdium, dala prednosť medicíne pred právom. Zdalo sa jej, že pri medicíne má šancu zachovať si „čisté“ ruky. Ty si vyštudovala právo. Máš pocit, že je možné pri tejto profesii nestratiť tvár?

V mojom prípade to bola skôr dilema teológie verzus právo. Náš bývalý pán farár Ján Mišák ma stále viedol k štúdiu teológie, ale ja som si vybrala právo. So svojím rozhodnutím som veľmi spokojná a aj dnes by som si ho vybrala opäť. K tej čistote: o čom je právo, som sa zoznámila už v druhom ročníku štúdia a bola som z toho úprimne znechutená. Nevyhráva spravodlivosť, ale šikovnosť rétora, ktorý si vie lepšie obhájiť tú „svoju“ pravdu. To, či a do akej miery ostane človek čistým, si vie zmeňovať sám. Je to vždy o jeho voľbe a jeho rozhodnutí. Všetko, čo robím, robím tak, aby som sa aj ďalšie ráno mohla pokojne pozrieť do zrkadla s pokojným srdcom a v pokore vykročiť do nového dňa.

Zaujíma ma tvoj názor na súčasný stav súdnictva. Nedávno došlo k výmene na poste predsedníctva na Najvyššom súde a v Súdnej rade – myslíš si, že personálna zmena a oddelenie

týchto dvoch funkcií budú pozitívnym prínosom? Nie je to trochu málo na zásadnú zmenu v súdnictve, ktorú už potrebujeme ako soľ?

Nie vždy je personálna výmena pozitívnym prínosom, ale robí sa preto, aby ním bola. Podľa mňa predsedníctvo Najvyššieho súdu a Súdnej rady nikdy nemalo byť spojené. To je to isté, ako keby ste dali dieťaťu napísať test modrým perom, a potom by ste mu dali do druhej ruky červenú tuhu a povedali mu, nech si ho teraz vyhodnotí. Asi by ho dosť lákalo opravovať to tým modrým perom, aby po ňom neostalo nič, čo by ostatným svietilo do očí. Ale hlavným problémom v našom súdnictve je nízky počet sudcov, čo spôsobuje v konečnom dôsledku prietahy v súdnom konaní, lebo na jedného sudcu pripadá veľké množstvo prípadov. Ďalším problémom sú lehoty, na základe ktorých súdne konania trvajú „nekonečne“ dlho – to sú podľa mňa dva základné problémy, ktoré by sa mali vyriešiť.

Tvoj brat je mediálne známym prokurátorom, bol pre teba „vzorom“?

Sme štyria súrodenci – dvaja lekári a dvaja právnici. Môj najstarší brat – prokurátor – bol na jednej strane mojim vzorom, ale aj od-

strašujúcim prípadom na strane druhej (*smiech*). Chcela som sa venovať právnickému povolaniu, ale nechcela som sa mu stať otrokom. Problémom však je, že hranica je príliš úzka – človek sa často neustrieha a spisy ho pohltia.

Ak budeš súhlasit, s čitateľmi sa podelím o pamätnú príhodu, keď si sa s ďalšími dvoma mládežníkmi zasekla v pancierovom výťahu, keď sme chceli spolu v kaplánskom byte pozerat zápas z majstrovstiev sveta v hokeji. Situácia bola vážna – nemali ste dostatok vzduchu, len „zázrakom“ sa vám podarilo z výťahu dostať. Následkom boli zdravotné komplikácie vzhľadom na tvoje ochorenie. Utkvelo mi v pamäti, že si si peniaze, vysúdené od spoločnosti spravujúcej výťahu, nechala pre seba, ale venovala si ich miestnemu detskému domovu. To nie je samozrejme konanie...

Vyrastala som v rodine, v ktorej sa všetko robilo s veľkým nasadením. Bolo a je pre mňa samozrejmosťou rozdávať sa okoliu. Byť tu pre iných, ak potrebujú pomoc. Ja, ak som kedykoľvek pomoc potrebovala, vždy som ju dostala – vždy tu bol niekto, kto mi pomohol, kto mi podal pomocnú ruku. Ak žijete

v prostredí, v ktorom ste plne podporovaní, je jednoduché posunúť to ďalším, ktorí možno toto šťastie nemajú. Jediný zlom, ktorý u mňa nastal, bola strata otca – trvalo mi skoro dva roky, kým som sa z toho celého striasla a vykročila vpred.

Straty blízkych bolia, a, žiaľ, čas nie je vždy tým, kto lieči všetky rany. V úvode si spomínala úvahu nad štúdiom teológie. Kedy si prežila svoj „nový začiatok“ s Bohom, ktorý sa deje v našom vnútri?

Pochádzam z evanjelickej rodiny, kde bola návšteva kostola každú nedeľu úplnou samozrejmosťou, ako aj všetky ostatné aktivity v zborní. Patrili k nim aj každoročné letné tábory, organizované tetou Jelkou Petričovou. Svoj „nový začiatok“ som prežila na jednom z takýchto táborov, na ktorom sa zúčastnili aj mladí ľudia z Fínska spolu s misionárkou Hilveliisou Ukkonen; mala som vtedy 13 rokov – puberta v plnom prúde (*smiech*). V jeden večer ma veľmi oslovilo svedectvo fínskeho pastora Juurkiho, ktorý bol zápasníkom a skončil v „luteráku“. Ďalšie moje upevňovanie vzťahu s Pánom Bohom pokračovalo cez našich farárovcov Velebírovcov a všetkých kaplánovcov, slúžiacich v Bardejove. Boli sme silná komunita, vyrastajúca na Božích základoch.

Vyrástla si v kresťanskom prostredí, preto sa ťa opýtam na kampaň, ktorá beží vo Veľkej Británii s logom: „Prosím, neznačujte ma!“ Máš pocit, že ti kresťanská výchova nejakým spôsobom uškodila a nemala si možnosť výberu?

To, že som vyrastala v kresťanskom prostredí, mi nikdy neuškodilo – skôr som bola nálepovaná v zlom ako dcéra predsedu SZM. Narodila som sa v roku 1986, preto som nerozumela ústipačným úsmevom tetušiek susediek, keď som pred bytovkou povedala, že idem na biblický tábor. Pochopila som to až neskôr, keď som sa spätne učila o komunizme. Naši ma odmala viedli k Pánu Bohu, mám z detstva aj veľa úsmevných spomienok, napr. na vyklepkávanie rezňov s tatovou brumendovou žalmovou

melódiou. Moja výchova bola veľmi prísna, som však za ňu vďačná. To, že som mala možnosť výberu, bolo vidieť aj na ceste môjho hľadania a následného začlenenia sa. Stretnutia mládeže sme mali vždy v piatok o 18.00, tam som bola do 20.00, potom som išla do pubu, kde som svoju vychádzku musela ukončiť do 22.00. Preto ani dnes nezastávam názor, že „len kresťanská komunita“ a od ostatnej spoločnosti sa treba odstrihnúť. Mne práve stretávanie sa s rovesníkmi dopomohlo k tomu, aby som si vytvorila názor a vybrala si cieľ, kam chcem patriť a kam nasmerujem svoj život.

Ďalším životným míľnikom bolo pre teba zrejme ťažké ochorenie, ktorým si prešla. Nieкто v takej chvíli pociťuje intenzívnu potrebu modlitby a uvedomuje si svoju závislosť na Božej pomoci, iný zatrpkne a pýta sa: prečo práve ja? Ako to bolo v tvojom prípade – keď sa na to pozrieš s časovým odstupom?

Každá vážna choroba zanecháva v človeku neskutočný kráter a je veľkou skúškou pre celú rodinu. Ja som sa v tom období na Pána Boha hnevávala, žiarlila som na všetkých zdravých okolo. Na rodiny, ktoré žili čisto svetsky, zistne a len pre seba. Ale na všetko človek potrebuje čas – aj na to, aby mu došlo, na čo bol stvorený na tento svet. Vtedy sklopí hlavu, odprosí, požiada o odpustenie a vstúpi naspäť do života. Každá takáto a podobná skúška donúti človeka zastaviť sa, zamyslieť sa nad celým svojím smerovaním a upevní ho vo viere.

Napriek takej skúsenosti zostávaš neuveriteľne kreatívnym človekom s pozitívnym prístupom k životu, ktorý denne premieňa svoje sny na realitu. Kde je zdroj toho všetkého?

V tomto mojom „blbom“ období som dostala knihu *Stopy v piesku* o človeku, ktorý sa trápi nad tým, prečo ho Pán Boh opustil v najťažších chvíľach, prečo vedľa neho nekráčal – nebol mu oporou. Vtedy Pán Boh namieta, že človeka neopustil, aj keď je pravdou, že nekráčal vedľa neho. On ho rovno

niesol na svojich rukách. A naozaj sa aj ja cítim byť nesená Božími rukami a teším sa z Jeho pozornosti a láskavosti. Dostala som do daru veľa schopností, talentu, neskutočnú rodinu a úžasného manžela, ako bonus dve zdravé a krásne detúrence. Ak človek žije v pokojných vzťahoch, naplnených snoch a predsavzatiami, má chuť rozdávať sa ďalej. Chce dopriať aj tým druhým, aby žili svoje sny.

Bola si úspešná v posledných komunálnych voľbách na post starostky v obci Richvald, blízko Bardejova. Kandidovala si ako nezávislá, teda občiansky kandidát – čím to je, že v poslednej dobe voliči dávajú prednosť kandidátom bez politickej príslušnosti? Dá sa vôbec byť „nezávislým“ – veď pri ktorejkoľvek téme sa profiluješ pravicovým alebo ľavicovým smerom... Nie je aj istým rizikom voliť ľudí, o ktorých sa nedá predpokladať, ako budú reagovať?

V obci Richvald bývam skoro päť rokov a dúfam, že môj úspech vo voľbách bude aj úspechom našej obce. Nechcem sa umelo riadiť stranickými povinnosťami, záujmami – chcem uprednostňovať záujmy obce. Neviem si ani predstaviť, že by som patrila do nejakej strany a už vôbec neviem, do akej. Sama som nevolila ľudí podľa toho, za ktorú stranu kandidovali, ale skôr ich samých – ako osobnosti. Keď mi bol niektorý kandidát sympatický, ale kandidoval za stranu, ktorá bola úplne proti mojej srsti, tak som ho nevolila, aj keď jeho samého uznávam.

Politické strany vytvárajú na svojich členov veľký tlak a sloboda názoru je skoro vylúčená. Veď sa pozrite, ako to funguje v parlamente. Aj keď je niekto vo svojom vnútri presvedčený, že opozičník má pravdu, nepodporí ho už len z princípu. Na našej politickej scéne nie je možné predpokladať ani to, či sa ľavičiar bude uberať ľavicovo a pravičiar pravicovo. V komunálnych voľbách držia občania opraty pevnejšie v rukách – je vyššia pravdepodobnosť, že život v ich obci sa bude uberať tak, ako si to predstavujú. Ak sa tak

nedeje, môžu to riešiť priamo na obecnom zastupiteľstve, predkladať svoje dotazy, návrhy, pripomienky a aktívne to riešiť.

Na novoročnom stretnutí evanjelických starostov a primátorov v Starom kolégiu si patrila medzi najmladších. Je tvoj vek tvojou prednosťou, alebo slabinou?

Patríam medzi najmladších starostov na Slovensku vôbec. Niekedy je môj vek výhodou, inokedy nie. Pred tetuškami na úradoch nevýhodou – dosť zle znášajú mladých starostov. Možno pre obavu, že aj ony sú nahraditeľné. Sú na nás oveľa prísnejšie, ako na starších kolegov. Čo u nich prehliadnu, dopíšu, opravia, to si ja musím na niekoľkokrát obehnúť. Výhoda je asi v celkovej mladosti, „naspedovanosti“ (speed, angl. = rýchlosť, obrátky) do života. Ja svoj vek beriem ako výhodu – všetko je ešte len predom mnou.

Na stretnutí starostov a primátorov sa hovorilo o možnostiach spolupráce cirkvi a vedenia obcí. Prečo je podľa teba dôležité, aby tu bolo prepojenie a kde vidíš konkrétne možnosti?

Spolupráca cirkvi a obce je nevyhnutná – idú popri sebe ruka v ruku. Občania obce sú súčasne členmi cirkvi. Nie všetko môže vybaviť cirkev, resp. je to zložitejšie ako v prípade obce. Niektoré informácie prijímajú zase občania skôr od farára ako od starostu, alebo naopak. Konkrétne v našej obci aktuálne chceme pomôcť evanjelickej cirkvi v správe jedného pozemku, dlhodobo nevyužívaného, na vytvorenie oddychovej zóny pre rodiny a mládež.

V Richvalde už niekoľko rokov organizuješ filmový festival Jeden svet. Majú o tento projekt aj ľudia žijúci na dedine záujem?

Tento filmový festival organizuje združenie Richvaldof, ktoré funguje od roku 2010 a vzniklo s cieľom pozdvihnúť kultúrny a spoločenský život v obci. Tento rok sa konal už piaty ročník festivalu Jeden svet. Prvý ročník bol najúspešnejší, čo sa

týka návštevnosti aj pripravenosti po organizátorskej stránke. Premietame filmy, ktoré majú v divákovi zanechať nejakú stopu, alebo ho aspoň zastaviť a donútiť zamyslieť sa. Za tie roky sa už na filmovom festivale vystriedalo aj veľa vzácných, fundovaných hostí z rôznych oblastí. K najvzácnejším patrí pán Bobalik, ktorý prežil gulagy a sám bol súčasťou premietaného dokumentu. Tiež nás nadchol expert v triedení odpadu a kompostovaní pán Moňok, ktorého rady využijeme aj prakticky pri zakladaní obecného zberného dvora. Tento rok

to bol Marián Damankoš, riaditeľ Evanjelickej spojenej školy v Prešove, ako fanúšik histórie. Ak to porovnám s Bardejovom, o tento filmový festival je na dedine väčší záujem ako v meste. Ľudia sú radi, keď sa raz za čas môžu stretnúť a zamyslieť na intelektuálnej úrovni.

Vo funkcii si krátko, čo by však podľa teba napomohlo k „rozviazaniu“ rúk samospráve?

Ak by mala možnosť riadiť sama, a nielen delegovane vykonávať správu vecí verejných, nadiktovanú zhora. Chýba mi väčšia ko-

munikácia medzi samosprávou a normotvorcami. Napríklad od 1. marca 2015 bolo spustené elektronické trhovníctvo, ktorého pointa je dobrá, ale to, čo uvalí na obce, je nezmysel. Tiež je tu príliš veľa zákonov, ktoré sú niekoľkokrát novelizované a človek sa v tom množstve stráca. Treba si uvedomiť, že na Slovensku máme k dnešnému dňu 13 ministerstiev, ktoré sa členia na rôzne odbory a úrady, a taký obecný úrad musí vykonávať celú ich agendu. V niektorých obciach je to len sám starosta bez akejkoľvek inej pracovnej sily, ktorú si nemá z čoho vyfinancovať. Človek musí do tohto povolania ísť naozaj nielen myslou, ale aj srdcom a s odhodlaním posunúť svoju obec za tie štyri roky čím ďalej.

Jedna z televízií vyhlásila súťaž Naj dedinka. Neplánujete sa prihlásiť?

Tento rok už Richvald zažil mediálnu slávu v televíznych novinách jednej z komerčných televízií, keď mali diváci hádať, o ktorú obec ide. Prezentovali sme našich včelárov, ich pedantnú prácu okolo včeličiek a vynikajúci richvaldský med, šikovného rezbára, ktorý vyrezáva z dreva a parohov, obratné ruky tkáčiek za krosnami. V našej obci sa nachádza veľa ľudí, ktorých Pán Boh obdaroval rôznymi darmi.

Richvald, aj keby sa nezúčastnil v danej súťaži, pre mňa naj dedinkou určite je.

Za nami je referendum a kampaň, ktorá mu predchádzala. Čo bolo pre teba dilemou?

Poznám veľa mladých ľudí z detského domova a práve pri nich som sa pozastavila nad otázkou, či by nebolo lepšie, aby vyrastali mimo ústavu, hoci vychovávaní pámi rovnakého pohlavia. Ale vrátila som sa ku knihe, ktorá je návodom na použitie, keď si už neviem rady alebo keď si nie som istá svojím názorom – k Biblii. Aj teraz som si dala poradiť a svoj názor opieram o ňu. Kampaň pred referendum rozdelila Slovensko nielen na dve časti, ale ešte aj tie roztrieštla. Riešila sa tu otázka, ktorá je zakotvená

ústavou, tak neviem, prečo sa vôbec otvárala, keď referendum by sa to aj tak nemohlo nijako zmeniť.

Tretia z referendových otázok sa týkala sexuálnej výchovy na školách. Ako sa na ňu pozeráš už ako matka dvoch detí?

To, ako bola prezentovaná sexuálna výchova pre deti do štyroch rokov, je zvrátenosť. Ak by sa toto mali učiť moje deti, tak by sa len zlakli a neprístupovali by k svojmu telu s úctou, ale ako k stroju na sexuálne praktiky.

Vo februári prebehla veľmi pozitívna kampaň Národný týždeň manželstva. Dobré manželstvo nepríde samospádom – treba preň niečo spraviť. Ktorými princípmi sa podľa teba treba riadiť, aby to fungovalo?

Tolerovať sa navzájom. Odpúšťať si. Úplná otvorenosť. Priestor na osobné záľuby. Prejavovať si lásku. Dôvera. Komunikácia.

Práve sme prežili Veľkú noc. Čo pre teba znamená fakt, že Kristov hrob je prázdny?

„Prečo hľadáte živého medzi mŕtvymi? Niet ho tu. Vstal z mŕtvych.“ (L 24, 5–6) Znamená to pre mňa, že víťaz nad smrťou slávne z hrobu vstal, večnú svoju slávu mocne dokázal... ■

Wycliffe

PRIPRAVUJEME WORKSHOP POVIEM TI PRÍBEH!

Chceš

- študovať Bibliu s deťmi alebo mládežou tak, aby jej rozumeli?
- do vašich rodinných stíšení vniesť nové nadšenie?
- sa naučiť nenútené svedčiť o Bohu?
- pripraviť tím pre krátkodobú misiu?
- aby sa ľudia vo vašom zbore naučili s radosťou študovať Bibliu?
- študovať Bibliu s ľuďmi, ktorí nevedia či nechcú čítať?

Tak sa k nám pridaj 22.–27. alebo 24.–27. júna 2015 v MEMC ICHTHYS Veľký Slavkov. „Poviem ti príbeh“ je voľný preklad induktívnej metódy štúdia Biblie formou rozhovoru s názvom „Simply The Story“. S pomocou medzinárodného tímu pracovníkov sa naučíš, ako rozprávať fascinujúce príbehy výstižným spôsobom a viesť interaktívne rozhovory o statkách z Biblie. Účastníci rozhovoru pochopia biblické pravdy a odovzdajú ich ďalej. **Registrácia prebieha do 31. 5. 2015 na www.wycliffe.sk, kde nájdete aj viac informácií o podujatí.**

Referencie:

„Je to veľmi dobrý spôsob, ako sa dajú biblické pravdy o Bohu preniesť človeku dnešných dní zrozumiteľným, pútavým a interaktívnym spôsobom.“

Výchova detí VZÁJOMNÁ PREMENA

Gn 4, 1–5, 8b

Adam poznal Evu, svoju ženu, a počala a porodila Kaina, a riekla: „Nadobudla som muža s Hospodinom.“ A zase porodila jeho brata Ábela. A Ábel pásol ovce a Kain obrábal zem. A stalo sa po čase, že Kain doniesol Hospodinovi obetný dar z plodu zeme. A doniesol aj Ábel z prvorodených svojho stáda a z ich tuku. A Hospodin pohliadol milostive na Ábela a na jeho obetný dar. Ale na Kaina a na jeho obetný dar nepohliadol, a preto sa Kain veľmi rozpálil hnevom, tak, že opadla jeho tvár. Ale stalo sa potom, keď boli na poli, že povstal Kain na Ábela, svojho brata, a zabil ho.

Gn 37, 3–4

A Jakob býval v zemi pohostinstva svojho otca, v zemi Kanaána. Toto sú príbehy Jakobove. Jozef, ktorému bolo sedemnášť rokov a pásol stádo so svojimi bratmi. A on, chlapec, bol so synmi Bilhy a so synmi Zilfy, žien to svojho otca. A Jozef donášal ich zlú povest' ich otcovi. A Izrael miloval Jozefa nad všetkých svojich synov, pretože mu bol synom staroby, a spravil mu sukňu pestrých farieb. A keď videli jeho bratia, že ho miluje ich otec nad všetkých jeho bratov, nenávideli ho a nemohli s ním hovoriť pokojne.

1 Sam 1, 1a, 2, 4–6, 10–11, 20

A bol nejaký muž z Ramataim-cofima. Ten mal dve ženy: jednej bolo meno Anna, a meno druhej bolo Penina. Penina mala deti, ale Anna nemala deti. A bývalo vše toho dňa, keď obetoval Elkána bitnú obeť, že dal Penine, svojej žene, i všetkým jej synom i jej dcéram diely. Ale Anne dal dvojnásobný diel, lebo Annu miloval. Lež Hospodin bol zavrel jej život. A jej protivnica ju veľmi popudzovala, aby ju rozrušovala, pretože Hospodin bol zavrel jej život. A ona (Anna) bola rozžialenej duše a modlila sa Hospodinovi a plakala veľmi. A sľúbila sľub a riekla: Hospodine zástupov, ak pohliadneš na trápenie svojej dievky a rozpomenieš sa na mňa a nezabudneš na svoju dievku, ale dáš svojej dievke plod mužského pohlavia, dám ho Hospodinovi, aby bol jeho po všetky dni svojho života a britva nevstúpi na jeho hlavu. A stalo sa, keď tomu prišiel čas, že Anna počala a porodila syna a nazvala jeho meno Samuel.

5 M 6, 20–21

Keď sa ťa bude voľakedy zajtra pýtať tvoj syn a povie: Aké sú to svedectvá, ustanovenia a súdy, ktoré vám prikázal Hospodin, náš Boh? Ty mu odpovieš: Boli sme otrokmi u faraóna v Egyptskej zemi a Pán nás vyviedol silnou rukou.

Mk 9, 36–37

Potom vzal dieťa, postavil ho medzi nich, objal ho a povedal im: Kto prijme jedno z takýchto detí v mojom mene, mňa prijíma. A kto prijíma mňa, nie mňa prijíma, ale toho, ktorý ma poslal.

Mk 10, 13–15

Tu mu prinášali deti, aby sa ich dotkol. Ale učeníci ich okrikovali. Keď to Ježiš videl, namrzený im povedal: Nechajte deti prichádzať ku mne. Nebráňte im, lebo takým patrí Božie kráľovstvo. Amen vám hovorím: Kto by neprijal kráľovstva Božieho ako dieťa, nevojde nikdy do neho. Potom ich objímal, kládol na ne ruky a požehnával ich.

Táto netradičná kázeň-svedectvo odznela v nedeľu, 15. marca v kostole CB na Cukrovej v Bratislave.

Predstavíme sa vám. Volám sa Tomáš Komrska, spolu s Oľgu sme manželmi 26 rokov a máme troch synov – Tomáša, Dávida a Šimona.

Tomáš: Väčšiu časť nášho spoločného života sme prežili v zborovom dome Cirkvi bratskej na Cukrovej 4 na treťom poschodí v služobnom byte. Pracoval som v kancelárii zboru, staral som sa o chod budovy, Oľga pracovala v predškolskej, neskôr v školskej besiedke a viedla tím pracovníkov s deťmi. Dnes žijeme v Petržalke, ale už len s najmladším synom Šimonom, pretože najstarší Tomáš sa po návrate zo štúdií v zahraničí osamostatnil a prostredný syn Dávid žije v Škótsku.

Olinku ku dnešnej téme oslovili texty, príbehy rodín zo starého zákona, mňa texty z Prísloví a texty, ktoré hovoria o stretnutí Krista s deťmi. Naše rozdielne pohľady na výchovu vytvárajú plastickejší obraz nášho vnímania. Nebudem tajiť, že tvorenie dnešnej kázne bolo zdĺhavé a náročné, ale obohacujúce pre nás oboch. Pokúsime sa vám predložiť naše porozumenie výchovy v kontexte biblických textov.

Dnešnú tému kázne sme – nie náhodou – nazvali:

VÝCHOVA DETÍ AKO VZÁJOMNÁ PREMENA VŠETKÝCH ZÚČASTNENÝCH,

lebo to tak prežívame. Najlepšie pripravený na výchovu som sa cítil vtedy, keď sme boli bezdetní. Mal som svoje predstavy, ako deti správne vychovávať. S pribúdajúcimi deťmi a s rastúcimi problémami som si ako rodič začal uvedomovať, že pravidlá a postupy pri výchove detí sa v mnohom odlišujú od ideálov.

Oľga: Prihovárame sa vám ako tí, ktorí nemáme recept na výchovu detí. Máme veľký rešpekt povedať: „toto funguje“ alebo „toto nefunguje“. My sami hľadáme cestu, kadiaľ ísť pri výchove, dnes už skôr pri **sprevádzaní** našich detí, nakoľko to, čo pri jednom

dieťati platí, pri druhom platí čiastočne alebo neplatí vôbec. Každé dieťa je jedinečné a má svoju vlastnú cestu hľadania a nachádzania. Našou úlohou je deťom sprostredkovať živého Ježiša Krista cez svoj život – cez svoje postoje, rozhodnutia, cez náš vzájomný vzťah a poznávaním Božieho slova.

Ako sme my porozumeli výchove detí, alebo čo považujeme za najdôležitejšie v tejto oblasti? Budete účastní pohľadu muža, otca a pohľadu ženy, matky. Som veľmi vďačná Pánu Bohu za to, že stvoril človeka ako muža a ženu, pretože muž a žena sú rozdielni, majú svoj pohľad na veci a ak rešpektujú túto svoju rozmanitosť ovplyvnení Kristovou láskou, tak kombinácia ich pohľadov nadobúda vzácnu hodnotu života.

Tomáš: Prijali sme spolu s Olinkou túto výzvu – hovoriť dnes o výchove detí, pretože si myslíme, že je dôležité vedieť povedať, čo my vnímame, že o výchove či vzťahoch v rodine hovorí Biblia a ako sme tomu porozumeli. Ponúkame vám čiastočný pohľad na výchovu cez dve okná, ktoré sme pomenovali takto:

- Budovať vzťah s dieťaťom v každom veku.
- Žiť život viery, priateľlivosť pre dieťa.

Božie slovo nám hovorí o viacerých rodinách, kde boli vzťahy poznamenané hriechom. Pohľad zámerne trochu zjednoduším, aj keď vnímam, že situácia v každej z rodín, ktorú spomeniem, bola komplikovanejšia. Adamovi a Eve sa narodili dvaja synovia, Kain a Ábel. V dôsledku žiarlivosti Kain zabil Ábela.

Jakobovi sa narodilo s dvomi ženami – Leou a Ráchel – spolu 12 synov. Bratia zo žiarlivosti predali svojho brata Jozefa a klamali svojho otca, že ho roztrhala divá zver. Elkána mal 2 ženy, Peninu a Annu. Bezdetná Anna trpela ponížovaním od Peniny, pravdepodobne aj od spoločnosti. Anna si vymodlila Samuela, dala Hospodinovi nie ľahko splniteľný sľub, ktorý dodržala. Vrátila svojho syna Pánu Bohu. V každej zo spo-

menutých rodín sa objavovala nespracovaná žiarlivosť – možno závišť, ktoré vyprodukovali hnev, klamstvo, vraždu.

Naše rodiny tvoria vzťahy. Je to vzťah medzi manželmi, mužom a ženou. Pred časom Daniel Pastirčák vo svojej kázni „Cudziniec v mojom dome“ pomenoval vzťah medzi manželmi a vzťah medzi rodičmi a deťmi ako intímne vzťahy.

V Efežanom 5, 21 až 25 sa píše:

Navzájom sa podriadujte v bázni pred Kristom. Ženy svojim mužom ako Pánovi, pretože muž je hlavou ženy, ako je aj Kristus, Spasiteľ tela, hlavou Cirkvi. Ako je Cirkev podriadená Kristovi, tak vo všetkom aj ženy mužom. Muži, milujte svoje ženy tak, ako aj Kristus miloval Cirkev a vydal za ňu samého seba.

Dovolím si tieto verše voľne prerozprávať vo vzťahu

Ďalej – naše vzťahy v rodine tvoria vzťahy medzi matkou a každým dieťaťom, medzi otcom a každým dieťaťom, medzi súrodencami navzájom a samozrejme aj medzi ďalšou rodinou a priateľmi rodiny, ktoré nie sú zanedbateľné.

V prečítaných textoch zo Starého zákona môžeme sledovať, aké dôsledky v Jakobovej rodine malo zo strany otca uprednostňovanie jedného zo synov. Pretože my všetci sme zhrešili, aj naše vzťahy sú poznačené hriechom. V našich rodinách sa objavuje hriech. Verím, že všetko, čo v rodinách prežívame, nás môže premieňať a posúvať bližšie k Pánu Bohu aj bližšie k sebe navzájom. Môže, ale nemusí. Dôležité je, či dokážeme vo svojom živote rozpoznať hriech, pomenovať ho a riešiť. Aj preto chápeme výchovu ako vzájomnú premenu všetkých, ktorí sa jej zúčastňujú.

Pokračujem z Ef 6, 4: „A vy otcovia (dovolím si doplniť aj matky) nepopudzujte svoje deti k hnevu, ale ich vychovávajte v kázni a napomínaní Pánovom.“ Radi sa my, rodičia, riadime hlavne tými veršami pred týmto textom, kde sa hovorí o tom, aby deti poslúchali svojich rodičov. Ale tento posledný verš pripúšťa fakt, že my, rodičia, popudzujeme alebo dráždime svoje deti. Ako dráždime svoje deti? Skúmajme tieto slová, objavujme, čo naše deti dráždi v našom živote, v našom prejave a prečo...

Na čo pri výchove detí kladť dôraz? V živote detí existujú etapy, ktoré do veľkej miery vychádzajú z ich veku, fyzického, mentálneho, duchovného a sociál-

neho vývoja. V každom z týchto období je dôležité budovať vzťah s dieťaťom formou, ktorá vyhovuje zúčastneným stranám. Začína sa to tým, ako sa na svoje dieťa tešíme, nakoľko je chcené, ako prežívame jeho príchod na tento svet... Už tu si vytvárame k nemu vzťah a ono k nám.

Pre novorodenca je dôležité pripútať sa k blízkej osobe – väčšinou k matke. V tomto období je nielen akceptovateľné, keď sa dieťa na matku pripúta – je to priam veľmi dôležité. Každé dieťa potrebuje v detstve prežívať záujem, zažiť si, že celý svet sa točí okolo neho.

ženy – manželky, muža – manžela a rodičov k deťom. „Najviac, čo môže žena robiť pre svoje deti, je mať v úcte ich otca. Najviac, čo môže muž robiť pre svoje deti, je milovať ich matku.“

Nepodceňujme funkčnosť a vplyv nášho manželského vzťahu vo vzťahu k našim deťom, pretože náš manželský vzťah odráža obraz Pána Boha a komunikuje našim deťom to, aká je to výška, šírka a hĺbka Jeho lásky v nás. Naše deformovanie Božieho obrazu v našich vzťahoch a v našom osobnom živote komunikujú nášmu okoliu našu vieru.

Aby sme vedeli dávať lásku, potrebujeme najskôr lásku spoznávať a prijívať. Dieťa potrebuje lásku zažívať a prijímať v rôznych podobách práve cez náš vzťah. My mu komunikujeme a sprostredkovávame Pána Ježiša Krista a Jeho bezpodmienečnú lásku. Ako? Napríklad svojím úprimným záujmom o jeho bolesť, strachy, radosť aj úspechy. Úprimnou láskou, ktorá si nekladie najskôr podmienky, ktoré musí dieťa naplniť, a až potom ho budeme milovať. Dôverou, keď dávame sľuby, ktoré môžeme naplniť a keď sľúbime, tak sľub naplníme. Ak má dieťa s nami skúsenosť podmieňovanej lásky a skúsenosť s nenaplnenými sľubmi, o to ťažšie vie prijať Božiu milosť a lásku bez podmienok. Ťažko uverí Božím zaslúbeniam, pretože my sme ho naučili, že láska je za niečo a dôverovať je ilúzia.

Ruka

Tomáš: V textoch, ktoré sme čítali na začiatku z 5. Mojžišovej a z Markovho evanjelia, hrá dôležitú úlohu ruka. V starozákonnom texte sa hovorí o otázkach, ktoré dáva dieťa dospelému a o odpovediach rodiča. Predstavujem si to asi takto:

Otec drží malé dieťa na rukách, rozpráva mu, odkiaľ a ako prišli na toto miesto, kde teraz bývajú; dieťa kladie svojmu otcovi nekonečné otázky a otec znova a znova rozpráva historiku zo života z Egypta, príbehy z putovania po púšti a o mocnej Božej ruke, ktorú zažil na vlastnej koži, alebo o Božích zázrakoch, ktoré zažil jeho otec, alebo jeho starý otec. Dieťa vďačne počúva tie isté príbehy stále dokola a občas unaveného rozprávača opraví, ak by sa dnešná verzia príbehu líšila od tej včerašej.

V textoch z Markovho evanjelia – pri stretnutiach Ježiša s deťmi – vidím Pána Ježiša, ako berie deti, po jednom, na ruky, objíma ich a žehná im. Každému dieťaťu sa venuje osobitne, na každé z detí sa sústreďí, aby dieťa vedelo, že tento okamih je len a len o mne a o tebe. Intenzita stretnutia je taká silná, že obe strany si na veľmi dlho zapamätajú toto výnimočné stretnutie.

Na výchovu potrebujem dve ruky. V jednej držím dieťa a druhou sa držím toho, kto učí, vedie mňa. Kto alebo čo vedie mňa? Lebo iba keď prijmem lásku, môžem lásku dávať ďalej. Nuž dieťa v jedenej ruke drží svojho sprievodcu životom – rodiča alebo učiteľa, a druhou spoznáva svet okolo seba. Myslím si, že výchova je podaná ruka. Dieťa, ktoré vyrastá bez podanej ruky, ťažšie vie podať ruku inému – veď ruky sú predsa na niečo celkom iné: na „predieranie sa životom s dlaniami obrátenými ku sebe...“

Je dobré, ak s pribúdajúcimi rokmi, keď ruky rodiča zoslabnú, sa role v správaní medzi rodičom a dieťaťom nenápadne vymenia.

Oľga: Prichádza obdobie navštevovania inštitúcií – MŠ, ZŠ. Dieťa sa stáva súčasťou systému, ktorý má svoje pravidlá a authority. Koľkí z nás máme problém dodržiavať nastavené pravidlá a rešpektovať authority? Ak my nastavujeme pravidlá a my si môžeme authority vyberať, je to pravdepodobne jednoduchšie. Aké pravidlá a akou autoritou sme boli – a sme – pre svoje deti, najmä v tomto školskom období? Je súlad medzi tým, čo hovoríme, žijeme a čomu veríme a čo repre-

zentujeme? Jedna z vecí, ktorú sledujeme pri výchove našich detí, je Krista nie „hrať“, ale „žiť“. Pre nás to znamená skúmať svoje srdce, či hľadáme celým svojím srdcom Hospodina a vieme svoje prehry pomenovať a riešiť cez odpustenie v Pánovi Ježišovi Kristovi.

Nežiť dva životy

Tomáš: Ako rodič nesmiem žiť dva životy. Toto si uvedomujem a pripomínam každý deň.

Jeden spôsob života pred očami dieťaťa – druhý, keď ma nevidí; pretože raz ma v nestráženej chvíli zbadať a jeho sklamanie bude pre neho zraňujúce a rozvratné.

Učím sa žiť tak, aby sa naše deti mali na čo pýtať.

Dieťaťu treba odpovedať, keď sa pýta, pretože príde čas, keď sa pýtať prestane.

Ja ako otec musím žiť tak, aby sa dieťa malo na čo pýtať. Slová o Bohu, pretavené v skutok, sú tým, na čo si dieťa v roli dospelého spomenie, podľa čoho sa v skutočnosti bude riadiť.

Treba vedieť rozprávať o tom, ako som vnímal Božiu prítomnosť vo svojom živote. Ale v pravý čas.

Treba vedieť rozprávať o tom, ako vnímam Pána Ježiša Krista vo svojom živote teraz. Ale v pravý čas.

Ale každý deň žiť tak, aby dieťa videlo, ako svoju – našu – neistú budúcnosť a svoje obavy vkladám do Božích rúk. Nebáť sa rozprávať aj o tom, keď životu nerozumiem, keď musím čakať, trpezlivo čakať. Pretože dieťa možno naučiť čakať len tak, že vidí moju snahu o trpezlivé čakanie.

Na prvých stránkach Biblie sa dozvedáme o Božej odvahe zveriť potomstvo, výchovu maličkých bezbranných človečiek nám ľuďom – slabým, hriešnym ľuďom.

Takisto sa dozvedáme, že Boh stvoril človeka na svoj obraz.

Na čí obraz vychovávame svoje alebo zverené deti?

Na svoj obraz? Alebo na Boží obraz?

A práve vzájomná premena rodiča a dieťaťa na obraz Boží dáva zmysel nášmu putovaniu po zemi.

Predstava môjho otca o tom, že zo mňa bude matematik, tak ako ním bol on, sa rýchlo rozplynula. Ale to, čo som si od otca v skutočnosti do života odniesol, bola jeho úcta k múdrosti a snaha o zodpovedný a dôsledný postoj k zverenej úlohe.

O tejto múdrej zodpovednosti nehovoril – tento rozmer jeho osobnosti bolo možné pozorovať a táto jeho črta mi vyvstáva pred očami ako zhmotnená spomienka na otca, ako trvalá spomienka na matku.

V Prísloví 22, 15 čítame:

„Bláznovstvo väzí v srdci chlapčáťa, trestajúci prút ho však z tade vyženie.“

Diskusie a postoje k trestom sa stále vyvíjajú, občas znetvorujú.

Mojej mamy rýchly trest s varechou v ruke bol, viacmenej, účinný liek. Trestala nie rukou. Ruka, ako sme už hovorili, vzťah tvorí, nie rozbíja.

To, čo ostalo ako spomienka na tresty, boli mamine slzy, keď ma trestala. Ona vlastne trpela za mňa. Myslím si, že pre vzájomný rast cez trest je dôležité to, čo prežíva trestajúci. Zúrivosť a pomsta viac ubližuje ako pomôžu. Kristov výkrik: *„Odpusť im, lebo nevedia,*

čo činia“ je, domnievam sa, ten správny vnútorný postoj k zlobe, ktorá z detí občas vyvstane. Vareška s láskou zopár krát svižne priložená na zadok rýchlo pomôže zorientovať sa v spleti pokušení, nálad a múdrych ciest.

Dieťa musí vedieť, že ruka rodiča je istotou v neistote, že ruka rodiča je to žriedlo, cez ktoré prechádza láska a porozumenie.

Z detí tínedžeri

Olga: Prichádza obdobie tínedžerského veku. Začíname zažívať prvé ovocie toho, čo sme sadili. A nielen to. Pripravujeme sa na toto obdobie, pretože ak hovoríme o výchove ako o vzájomnej premene, tak tu nastáva dostatočný priestor na našu premenu. Častokrát je to boj. U nás to bol a je boj o tom, prečo robíme tie veci, ktoré robíme, prečo sa musí upratovať, prečo je dobré vedieť, kde si – a kedy prídeš, prečo nemôžem to alebo ono, veď moji kamaráti môžu... Je to obdobie nekonečných rozhovorov, dohadovaní sa o pravidlách. V tomto období vnímam, že je dôležité viesť dieťa k zodpovednosti za svoje rozhodnutia a k zodpovednosti za nesenie dôsledkov, ktoré z rozhodnutí vyplývajú.

Dobrou správou je, že toto obdobie je dočasné – netrvá večne.

Je dôležité, ako obdobie dospievania spolu s dieťaťom prežívame. Niekedy je to najmä o modlitbe a pôste, inokedy je to o tom, ako ustáť pravidlá, na ktorých sme sa dohodli, alebo o odpustení a nezištnej láske. Toto obdobie by som charakterizovala takto:

„Je to obdobie, v ktorom dieťa preberá, alebo sa stotožňuje s hodnotami, ktoré prezentujeme svojím životom. Alebo sa len čiastočne stotožní s niektorými z týchto hodnôt, alebo tieto hodnoty odmieta.“

Je to dôležité obdobie hľadania a nachádzania seba samého a často popierania alebo objavovania Pána Boha. Je úžasné, ak nás naše dieťa prizýva k tomu- to hľadaniu. Často prizvanie zo strany dieťaťa začína kritikou toho, ako žijeme, čo robíme. Je dôležité svoj život prehodnocovať a vedieť pripustiť svoje zlyhania. Každý zlyhávame – ak by to tak nebolo, nepotrebovali by sme Pána Ježiša Krista a Jeho odpustenie. Naše deti vedia veľmi dobre, že nie sme dokonalí. Otázka je, čo so svojou nedokonalosťou robíme.

Tomáš: V Prísloví 22, 6 čítame: „*Navykaj chlapca na životnú dráhu, ktorej sa mu treba pridržať a neodchýli sa od nej ani v starobe.*“ Chápem to tak, že dôležitejšie, než čo bude dieťa v živote robiť, je to, ako to bude robiť. V akom duchu sa ponesie jeho životná dráha, jeho rozhodovanie, jeho postoj k autorite, k slabším, k Bohu, ku sebe.

Pod slovesom „navykaj“ v tomto texte vnímam, že existuje účinný spôsob prípravy dieťaťa pre život – žiť tak, že dieťa pozorovaním života rodiča si navykne na spôsoby a rozmyšľanie, ktoré sú rodičovi vlastné. Samozrejme sa o spôsoboch a o rozmyšľaní v živote aj rozprávame. Musí byť zhoda medzi mojím životom a tým, čo hovorím, pretože dieťa si navykne na to, čo vidí u rodiča. A skôr či neskôr tak začne žiť aj ono. S obavami, niekedy s hrôzou zisťujem, ako naše deti

verne kopírujú a preberajú tie moje zvyky a prejavy, na ktoré nie som dvakrát hrdý.

Osamostatnenie

Olga: A je tu obdobie, kedy osamostatňovanie dieťaťa a odpútavanie sa rodiča od dieťaťa dostáva konkrétnu podobu. Dieťa odchádza na VŠ, prirodzene túži bývať bez rodičov, pracovať, oženiť sa, vydať sa, vytvoriť svoju rodinu. Je to tiež veľmi náročné obdobie. Veď o toto nám išlo! Pripraviť dieťa na samostatné zvládanie života.

Osamostatňovanie nezačína v 18. ani v 15. roku dieťaťa. Tento proces začína našim postojom k dieťaťu od narodenia. Anna mentálne vrátila Pánu Bohu Samuela ešte pred jeho narodením. To, ako dieťa vediem k tomu, aby raz zvládlo osamostatnenie od nás rodičov so všetkým, čo k tomu patrí, je dôležité pestovať v každom období jeho aj môjho života. Vo svojej praxi sa stretávam častejšie s tým, že rodičia sa nevedia odpútať od svojho dieťaťa, ako s tým, že by sa dieťa nechcelo osamostatniť od rodičov. Odovzdávať svoje dieťa Pánu Bohu v každodennom živote znamená nastúpiť vedome na cestu vedenia k samostatnosti v každej oblasti života už v detstve. Vytvárať mu priestor pre otázky, ktorými sa dostáva ďalej – k porozumeniu, ako a prečo veci v živote fungujú alebo nefungujú, kto som a prečo som tu, čo znamená v sionskej reči „spasenie, hriech, Božia vôľa“ a pod. Viesť ho životom, ktorý je v súlade s mojím poznaním Božieho slova. Sprostredkovať mu Božie slovo čítaním, štúdiom, rozhovorom. Dávať mu priestor od malička k rozhodovaniu primerane jeho veku. Viesť ho k zodpovednosti s láskou a porozumením. Nenaviažme sa prosím na svoje deti tak, že sme im prekážkou k osamostatneniu.

To, čo si kompenzujeme naviazanosťou na dieťa, prenese na Pána Boha, ktorý nám vie naplniť každé z našich očakávaní svojím spôsobom a v svoj čas.

Pri pádoch našich detí je namieste prehodnocovať svoj život a svoje postoje. Nebojme sa pomenovať tie veci, kde vidíme a prežívame obvinenie Duchom Svätým. Obvinenie za veci, ktoré sme zanedbali – zanedbávame, za veci, ktoré sme robili – robíme a nie sú správne. Obvinenie z toho, že sme málo svoje deti povzbudzovali a povzbudzujeme. Obvinenie z toho, že sme ich viedli a vedieme hlavne k užívaniu si na tomto svete. Obvinenie z toho, že sme im obraz Pána Boha natoľko skrivilí, že Boha ani nehľadajú.

Keby sme pri tomto obvinení ostali stáť, tak by sme my prví a pravdepodobne mnohí z nás upadli do beznádeje. Uvedomujem si a nechcem tým výchovu detí zľahčovať, že každý z nás, aj pri najlepšom vedomí a snahe, veľa vecí vo výchove zbabreme.

Verím, že naše slabosti a prehry vyniesol Kristus na kríž a hovorí nám, že Jeho moc sa v našej slabosti dokonáva.

V evanjeliu Jána 9, 1–3 čítame:

A idúc pomimo videl (Pán Ježiš) človeka, slepého od narodenia. A jeho učeníci sa ho opýtali a riekli: „Rabbi, kto zhrešil, on a či jeho rodičia, že sa slepý narodil?“ Ježiš odpovedal: Ani on nezahrešil ani jeho rodičia, ale aby boli skutky Božie zjavené na ňom.

Tiež je dôležité brať na zreteľ, že naše deti preberajú zodpovednosť za svoj život a niektoré veci v životoch nás všetkých sa dejú nie preto, lebo sme my zrehšili, ale preto, aby sa Božie meno oslávilo.

Som Pánu Bohu vďačná za Tomáša, môjho manžela, pretože je pre mňa veľkým obohatením svojimi pohľadmi, svojím humorom pri výchove našich synov. Sme Pánu Bohu veľmi vďační za našich synov – Tomáša, Dávida, Šimona.

Chcela by som Pánu Bohu poďakovať aj za všetky ženy a mužov, ktorí ostali slobodní, alebo v manželstve bez detí, pretože mnohí z nich sa stali vzácnou súčasťou cirkevnej rodiny, prispeli a prispievajú svojimi modlitbami, praktickou pomocou k výchove detí mnohých z nás.

SYN TOMÁŠ 25 rokov

Dostalo sa mi privilegium povedať niečo počas kázne mojich rodičov. V Cirkvi bratskej na Cukrovej 4, a teraz mám možnosť sem aj niečo napísať. Chcem hovoriť o prvej časti verša „*Preto muž opustí svojho otca i matku a prilne k svojej žene,*“ ktorý je z Genezis 2. Teda o osamostatnení sa dieťaťa od rodičov. Budem to hovoriť z pohľadu chlapca, mladého muža a teda predovšetkým to, čo budem hovoriť, je myslené na nás mužov. Chcem spomenúť dve obdobia v mojom živote. To prvé skôr z pohľadu výchovy rodičov, a to druhé skôr z pohľadu nás mužov a našej zodpovednosti osamostatniť sa. Po strednej škole som vo veku 20 rokov odišiel do zahraničia pracovať a študovať. Rodičia v tomto období urobili dve rozhodnutia, ktoré spätne vnímam ako požehnanie. To prvé bolo, že mi dali slobodu sa rozhodnúť, ako budem pracovať, čo budem študovať, kde budem chodiť do kostola a tak ďalej. Mali o mňa záujem a verím, že sa za mňa modlili a mysleli na mňa, aby som kráčať po Božích cestách, ale neurčovali tú cestu za mňa.

Stáli na kraji toho „bazéna“ a pozerali sa, ako sa učím plávať. Druhá vec, čo urobili, bolo, že mi nedávali príliš veľa pomocných barličiek. Keď bol problém, tak ja som bol ten prvý, čo ho riešil.

Pamätám si na situáciu, keď som po prvom semestri už nemal peniaze na internát a od rodičov zaznel oznam, že pokiaľ si nenájdem prácu, tak budem musieť skončiť so školou. Ono to znie tak trochu drsne, aj to bolo v niečom drsné, ale vnímam ako dôležité, aby deti boli vystavované situáciám, ktoré musia vyriešiť samé. Preto, rodičia, ak zoberiete slobodu dieťaťu – aj keď možno s dobrým úmyslom, aby dieťa neurobilo v živote zbytočnú chybu – tak môže byť výsledkom to,

že urobí tú chybu natruc. A možno sa tiež s dobrým úmyslom budete snažiť vyriešiť dieťaťu každý problém, ktorý nastane, ale nakoniec výsledkom môže byť to, že sa dieťa nenaučí brať celkom zodpovednosť za svoje činy.

Druhé dôležité obdobie, o ktorom chcem hovoriť, je o úlohe nás mužov osamostatniť sa. Minulý rok som sa odsťahoval od svojich rodičov. Verím, že to bolo, vďaka Bohu, v dobrom čase. Viac som si uvedomil, ako je dôležité, aby sa muž osamostatnil v každej oblasti. Či už emocionálnej, finančnej, vzťahovej, duchovnej

a teda aj v bývaní. Zdá sa mi, že pokiaľ sa muž neosamostatní v niektorej z týchto oblastí, tak tie ostatné sú tým ovplyvnené, teda brzdené. Akoby tá jedna oblasť, čo je príbrzdená, dokázala príbrzdiť aj ostatné. Z racionálneho hľadiska sa nám môže zdať, že načo sa odsťahovať, veď doma to mám lacnejšie, a až keď si nájdem ženu, potom to budem riešiť. Nepovažujem to za správny postoj, pretože ako muž nemôžem dovoliť, že budem príbrzdený v nejakej oblasti osamostatnenia sa z dôvodu, že je to výhodnejšie, lacnejšie. To, že muž opustí svojho otca a matku, je oznam, nie podnet na diskusiu, či sa má osamostatniť. Mladí muži, chcem nás povzbudiť, aby sme sa nebáli osamostatnenia vo všetkých oblastiach, lebo som presvedčený na základe Božieho Slova, že to tak máme robiť. A ešte dodávam, že je potrebné riešiť to spolu s Bohom, nevynechať ho z tohto dôležitého procesu.

Tomáš: Ďakujem Pánu Bohu za Oľgu, za jej odvahu byť mojou manželkou, za jej porozumenie úlohe matky, za jej ženskosť. Má to s nami, štyrmi chlapmi, ťažké, ale vďaka nej je život krajší.

Vnímavý vzťah cez podanú ruku na spoločnej ceste, na ktorej slová dopĺňajú skutky, je predpoklad pre rozvážnu výchovu. Výchova je vzťah, v ktorom sa ja, rodič, môžem stále učiť od iných a aj od svojich detí a v ktorom dieťa môže nasávať to, čo v skutočnosti pre život potrebuje. Amen ■

JÁN TREBULA – ŽIVOT NA ROZHRANÍ SMRTI A ŽIVOTA

Po období kultu osobnosti 1948–1956 prišlo zo strany ideológov komunistickej strany starostlivo pripravované obdobie **kultúrnej revolúcie 1957–1965**, ktoré malo úplne zlikvidovať cirkev a náboženstvo pomocou zákonov 217 a 218 z roku 1949. Každý náboženský prejav, ktorý presahoval rámec zákona, ako si to oni vykladali, bol chápaný ako protištátny čin. Štát zakročoval súdom proti každému farárovi, ktorý si horlivo plnil svoje náboženské a misijné povinnosti. Toleroval, ba odmeňoval farárov, ktorí mu pomáhali oslabovať cirkev a náboženstvo, kolaborovali so štátom v ÚSEKu (Ústredie slovenských ev. kňazov) a označovali – udávali farárov, ktorí nebojácne a nadšene zvestovali Krista, slúžili Mu a do tejto služby privádzali aj svojich cirkevníkov a vôbec poslucháčov. Tak sa ÚSEK stal „piatou kolónou“ v cirkvi. „Pokrokoví“ – alebo tiež s pomenovaním „vlasteneckí“ – farári (Olexa, Pališín, Lettrík a i.) osočovali pokútne i verejne v cirkevných časopisoch statočných kňazov a biskupov. Medzi farármi, súdenými v tej dobe, bol **Ján Trebula**, farár v Ozdíne (Novohrad).

Život na rozhraní smrti a života po celé desaťročia mu dal možnosť zakúsiť, aký dobrý je Hospodin, presvedčil ho a uistil o nesmiernej milosti Božej, o Božej láske a Božej moci. Vyrástol na vyhranenú náboženskú osobnosť. V Ozdíne sa dostal do zboru, kde pôsobil aj abstinentský a dobročinný spolok „Modrý kríž“, ktorého účelom bolo podľa §3 Stanov, schválených rozhodnutím Povereníctva vnútra v Bratislave zo dňa 26. 2. 1946 pod č. 3333/1-V/3-1947 „zachraňovať opilcov a zachovávať mládež a dospelých pred mnohým úpadkom vôbec, najmä pred nemiernym pitím alkoholických nápojov a s tým spojeným kartárstvom a nemravnosťou, ako aj vychovávať náš národ v kresťanskom a bohuľúbohm živote a pracovať na zmiernení biedy pri zdravých a chorých“. Modrý kríž pracoval v mnohých krajinách v Európe, Amerike i na Madagaskare. Na Slovensku vznikol na Starej Turej zásluhou sestier Kristíny a Márie Royových na pôde Evanjelickej a. v. cirkvi. Nemal výhrady proti učeniu Evanjelickej a. v. cirkvi, ale kritizoval praktický život v cirkvi. Žiadal viac praktickej lásky, skutočné „obcovanie svätých“, život v blízkosti Božej, radostnejšie vyznávanie Krista – Spasiteľa. Poukazoval, napríklad, na to, že cirkev verí „v svätých obcovanie“, ale ho neuskutočňuje, atď. Podobne aj na Ozdíne modrokrížania nevystúpili z Cirkvi ev. a. v., zotrúvali v jej lone, ale nestačil im formálny život cirkevníkov. Vytvorili si užšie spoločenstvo pri Slove Božom, pri Pánovi Ježišovi Kristovi, a v tom sa dobrovoľnou disciplínou utvrdzovali modlitbami, vzdelávaním sa v Písme Svätom, nábožnými piesňami a rozjímaním. Keď Trebula prišiel na Ozdín, Spolok už bol úradne rozpustený (posledná zápisnica Spolku v Ozdíne je z januára 1948) a jeho majetok bol darovacou cestou daný Evanjelickej a. v. generálnej cirkvi (1949). V Ozdíne konkrétne šlo o jednu miestnosť –

modlitebňu, kde sa bratia a sestry schádzali na modlitby a bohoslužobné zhromaždenia.

Ozdín – ako milý – malý Jeruzalem

Farárovi Trebulovi živá viera modrokrížanov, ich láska ku Kristu a Slovu Božiemu, vzájomná bratská a sesterská láska, láska k trpiacim a misijná horlivosť boli milé a vhodné. Keďže títo z cirkvi nikdy nevystúpili, krstili deti, sobášili sa, pristupovali k Večeri Pánovej, zúčastňovali sa bohoslužobného života v evanjelickom kostole, rád ich prijímal a vychádzal im v ústrety, aby tak posilnil cirkevný zbor. Proti tomu nik nič nenamietal ani z cirkevníkov, ktorí neboli členmi Modrého kríža. Aj bývalú modlitebňu Modrého kríža využíval na misijné ciele. Konali sa v nej presbyterské zasadnutia, vyučovanie konfirmandov, modlitebné hodiny pre starcov, ktorým bolo ťažko ísť do kostola na kopci nad obcou. Tu vykonával adventné roráty, pôstne nešpory v úradnom rúchu „luteráku“ a s liturgiou. Obyčajné nešpory tu vykonával bez liturgie a bez úradného rúcha. Občas, najmä keď bol nemocný, ho zastúpili presbyteri, ktorí predtým mali povolanie ako laickí kazatelia (bývalí členovia Modrého kríža), ako kto bol schopný. Tu sa konali biblické hodiny, nedeľná besiedka s deťmi, v lete modlitby, večer od 20.30 do 21.00. Tu sa zhromažďovali pri štedrovečernej detskej slávnosti a nádielke i na závierku roku, na náboženskom večierku od 21.00 do 24.00 hodiny, pravidelne za účasti farára a cirkevníkov. Modlitebňu užíval celý cirkevný zbor a nedelil sa na bývalých modrokrížanov a nemodrokrížanov. Spievali sa piesne z Tranoscia, z Prídavku k Tranosciu a zo Sionských piesní.

V roku 1952 sa prišlo na to, že modlitebňa je vlastne majetkom československého štátu. MNV(dnešný Obecný úrad) o tom dostal prípis z KNV (dnešný

VÚC). Právni zástupcovia Slovenskej evanjelickej a. v. cirkvi zameškali vykonať prevod majetku bývalého Modrého kríža na Slovenskú evanjelickú a. v. cirkev aj pozemnoknižne v požadovanom termíne. RSD v Poltári ju prevzalo ako sklad a navozilo do nej obilie. Po mnohých zámkoch a urgenciách RSD modlitebňu vyprázdnilo a MNV ju už ako svoj majetok prenajal cirkevnému zboru za 960 Kčs ročne, a cirkevný zbor používal modlitebňu ďalej.

Ozdínsky evanjelický a. v. cirkevný zbor bol živým zborom, bol mestom na vrchu. Nemohol sa skryť. Bolo ho vidno zo všetkých strán. V tom čase bol Ozdín nábožensky prebudenu dedinou, kde nebola ani krčma. Ľudia zo susedných dedín ho nazývali posmešne – a možno predsa aj žičlivo – v tamojšom nárečí „Jeruzalemčok milej“.

Keď nešla práca v SZM (Socialistický zväz mládeže), ľahko bolo poukázať učiteľovi Chrtianskemu: „Preto nejde práca s mládežou, lebo je tam horlivý farár Trebula.“ A tento farár nacvičoval aj svetské divadlo s mládežou aj k príležitosti Mesiaca ČSSP (československo-sovietskeho priateľstva). Zúčastňoval sa brigádnicky prác na stavbe obecného vodovodu a inde na JRD (Jednotné roľnícke družstvo), bez nároku na odmenu. Zúčastňoval sa na osvetových prednáškach, zapájal sa do diskusie, čo mu žalobcovia zazlievajú. Pomáhal účtovníkovi JRD, pomáhal pracovníkom MNV, keď ho požiadali. Tak vypracoval pozemnoknižné vložky – štitky, čo mu dalo asi dva mesiace práce. Za dva roky bol tajomníkom odbočky SČSSP.

J. Trebula udržoval styky s farárami českobratskej cirkvi: M. Kolmanom z Přerova, J. Soběslavským z Lanškrouna, Čestmírom Rychetským z Hradiště. Na pozvanie synodného kurátora J. Adámka bol s manželkou v letnom tábore ČCE v Třeběchoviciach, kde boli aj ďalší asi desiatí faráři zo Slovenska.

Je to skutočne bohatá činnosť farára Jána Trebulu, ktorú si nemožno predstaviť bez pomoci a stálej prítomnosti Božej. Veď tento človek bol fyzicky slabý,

celá jedna štvrtina pľúc mu bola zväpenatená. Kalcifikácia pľúc pokračovala stále. Pri pitve (po jeho smrti pri autohavárii) lekár skonštatoval, že táto smrť bola vlastne pre neho vyslobodením, lebo by sa bol v krátkej dobe udusil. Skalpel sa mu po skalcifikovaných pľúcach šmýkal ako po skle. Na ňom bolo ozrejmené apoštolovo: „*Všetko můžem v Kristu, který ma posilňuje.*“

Náboženská činnosť ako protištátna činnosť

To videla po svojom aj politická vrchnosť. Hrozila mu odňatím štátneho súhlasu v Ozdíne. Navrhli mu výmenu kňazskej stanice s farárom L. Kyselom v Mýte pod Ďumbierom, ktorému brali štátny súhlas pre pokračenie rozpočtu pri stavbe – oprave kostola. Dňa 10. 11. 1959 sa vybral na Mýto spolu s manželkou. Štátna bezpečnosť ho na fare v Mýte zaistila, odviezla s manželkou do Brezna. Manželka tam vystúpila a rýchlikom cestovala domov. Jeho odviezli na Krajský súd do Banskej Bystrice. Už vo väznici č. 1 v Banskej Bystrici dňa 13. 11. 1959 s ním bola spísaná zápisnica, v ktorej sa Ján Trebula bráni proti zaisteniu takto: „...Pridržiavam sa svojej výpovedi spísanej so mnou vyšetrovateľom KS-MV dňa 12. 11. 1959 a k tejto dodávam: V roku 1952 dozvedel som sa, že bola zakázaná činnosť spolku Modrý kríž, resp. že jeho činnosť nebola povolená. Po rozpustení spolku MK začlenil som, resp. sami sa začlenili členovia MK do vnútornomisijského hnutia. . . Ešte poznamenávam, že sa cítim byť vinným v tom, že som dôsledne nechodil za tým, aby bola povolená činnosť laickým kazateľom. V lete 1959 zakázal som činnosť kazateľov aj laických učiteľiek v nedeľných besiedkach. Laické učiteľky pracovali pod mojim dozorom, ako som prišiel do Ozdína.“ (Potiaľ zápisničná výpoveď.)

V ten istý deň 10. 11. 1959 iní pracovníci štátnej bezpečnosti urobili na fare v Ozdíne domovú prehliadku a v neprítomnosti Trebulovcov pobrali kázne, korespondenciu a knihy. Už v roku 1951 mu boli urobili

Narodil sa 14. 3. 1915 v Budči, okres Zvolen. Otec Ján bol železničný robotník, matka rodená Beňová mala dva hektáre poľa. Bývali najprv u starých rodičov v Budči, kde chodil aj do ľudovej školy (štátnej), 6 ročníkov v rokoch 1921–1927. Potom bývali v strážnom domku na trati medzi Zvolenom a Budčou. Odtiaľ dochádzal v čase-nečase, v zime – v lete do gymnázia vo Zvolene. V zime sa neraz brodil snehom až po pás. Bol vždy telesne slabý, útlý. Po mnohých zápaloch v útlom detstve ako 9-ročný dostal tuberkulózu kostí a pľúc. Po maturite šiel na teológiu do Bratislavy. V druhom ročníku v roku 1936 sa mu obnovil pľúcny proces z detstva. Liečil sa v Kvetnici pri Poprade, odkiaľ ho poslali ako beznádejný prípad domov umrieť. Opatrovala ho matka v slzách a modlitbách, liečila, ako vedela. Pol roka zápasil medzi životom a smrťou. Potom sa začal pomaličky zotavovať. Pokračoval v teologických štúdiách a dokončil ich v roku 1940. Ordinovaný bol v Bratislave 27. 6. 1940, kňazskú skúšku urobil tiež v Bratislave 11. 12. 1945. Kaplánsku službu začal v Kokave nad Rimavicou ako seniorálny kaplán (1. 7. 1940 – 3. 8. 1940). Potom zase onemocnel na tbc pľúc a nepracoval až do konca

mája 1941. Služobne bol kaplánom u seniora Jána Hamara v Uhorskom. Seniora Hamara si vysoko vážil ako náboženskú osobnosť, lebo mu pomohol vyriešiť osobné, náboženské i kňazské problémy, a stále rád na neho spomínal. Po vyliečení bol ako novohradský seniorálny kaplán pridelený do Hlohovca (1941–1944), kde organizoval zbor. Od februára 1944 do konca novembra 1945 kaplánoval v Modre u J. Déreera a v rokoch 1945–1947 pôsobil v Trenčíne u J. Zemana. Príčinením J. Déreera bol v rokoch 1947–1949 námestným kňazom presídlenecského zboru v Pribete. Odtiaľ prišiel do Ozdína, kde bol riadne vyvolený 15. 4. 1949 a pôsobil tu až do zatknutia 10. 11. 1959. Ako ozdínsky farár sa oženil 29. 10. 1949 s Annou Darinou Ďuriškovou v Lučenci. Mali syna Jána (nar. 1950) a Tomáša (nar. 1953).

domovú prehliadku v jeho prítomnosti. Hľadali vraj strelné zbrane. (Vtedy bolo v móde hľadať na farách strelné zbrane. Taký chýr vyvolával efekt.) Nič také nenašli. Ani nevzali vtedy so sebou nijaké knihy, spisy alebo kázne.

Manželka informovala biskupa J. Chabada a žiadala o pomoc pre manžela. Generálny biskup Chabada ju odmietol s osočením, že sa jej manžel dopustil protištátnej činnosti a musí byť odsúdený. (Či už bol Chabada jednal o Trebulovi s politickou vrchnosťou a dal placet na odsúdenie Trebulu???) Keď ona namietala, že ona nevie o takej jeho činnosti, povedal jej, že ona o tom vedieť nemusí, ale že takú činnosť konal. Chabada jej dal príkaz vyprázdniť faru. L. Kyseľ zaujal kňazskú stanicu v Ozdine. Spolu hľadali možnosti, aby fara bola čím skôr uvoľnená. A tak sa manželka s deťmi odsťahovala 1. 2. 1960 k svojim rodičom do Lučenca. Dlhší čas bola bez zamestnania, až ju jeden priateľ rodiny zamestnal na insemináčnej stanici v Lučenci. Potom pracovala na Cestných stavbách v Lučenci.

Čo z toho urobil Krajský súd pod predsedníctvom prom. právnika Jána Šajbana? Na hlavnom pojednávaní v Banskej Bystrici 22. 1. 1960 ho uznal vinným „trestným činom podvracania republiky podľa § 79a ods. 1 tr. zák., ktorý spáchal tak, že „z nepriateľstva k ľudovodemokratickému poriadku od presne nezisteného času v roku 1950 ako osoba, ktorá má veľký vplyv na

prostých občanov vo funkcii farára ev. a v cirkvi v obciach Ozdín a Bystrička, vykonával na veci politického života nepriaznivý vplyv pre ľudovodemokratický poriadok republiky. V takej istej činnosti všestranne podporoval laických kazateľov Modrého kríža, a to Pavla Spišiaka, Jána Mlynára a Jána Turčaja. Ďalej laické učiteľky náboženstva Júliu Spišiakovú a Vieroslavlu Činčurákovú, ktoré poveril vedením krúžku „Nádej“, v ktorom vychovával školskú a predškolskú mládež v duchu nepriateľskom k spoločenskému poriadku republiky, teda z nepriateľstva k ľudovodemokratickému poriadku našej republiky, vykonával podvratnú činnosť proti ľudovodemokratickému štátnemu zriadeniu a spoločenskému poriadku“ – a rozsudkom T 1/60 zo dňa 22. 1. 1960 ho odsúdil „podľa §79a ods. 1 tr. zák. z roku 1950 k trestu odňatia slobody v trvaní 3 (troch) rokov. ■

(pokračovanie v ďalšom čísle)

Z knihy:

Pavel Uhorskai, Cirkev v útlaku.

Kniha sa pripravuje do tlače k výročiu 600 rokov od upálenia majstra Jána Husa.

Z archívnych dokumentov redakčne

upravila Ing. Viola Fronková.

MOZAIKA KOŠICE KOMUNITA JEŽIŠOVÝCH UČENÍKOV NA KAŽDOM KOŠICKOM SÍDLISKU

Foto: ERVIN MITTELMANN

Foto: ARCHÍV MOZAIKA KOŠICE

V pondelok navštívim Čaj o 6. V utorok idem na Klub bitkárov. V stredu mám dva kurzy posunkového jazyka a niekedy sa idem pozrieť na Fearlessky. Dvakrát mesačne vo štvrtok sa Mozaikové ženy vyberú do kaviarne. Raz, dva krát za týždeň urobíme rýchle ranné modlitebné stíšenia vo dvojiciach. So „staršovstvom“ máme kopu pracovných stretnutí. Robíme videá, riešime stratégie, čítame Bibliu a modlíme sa. Pripravujeme nedeľné bohoslužby: MABY. Predtým ešte absolvujeme stretnutie širšieho tímu. Náročná, ale krásna práca. Pokrývame prácu s približne 35 rôznymi ľuďmi. Momentálne sa stretávame na 6 miestach. Pripravujeme rozšírenie o tri ďalšie.

MOZAIKA KOŠICE je mozaikou vzťahov, lídrov, stretnutí, ale predovšetkým mozaikou individuálnych ľudských príbehov. Celá **MOZAIKA KOŠICE** má spolu svietiť obrysom kríža Ježiša Krista.

Vyjadrenia našich priateľov:

„Klub bitkárov – to sú skvelí ľudia, príjemná atmosféra a zaujímavé témy. Je pre mňa cťou, že tam chodím.“ (Jakub, VŠ študent) „Na Čaj o 6. chodím kvôli kolektívu, neformálnym diskusiám a rituálom pitia čaju a porozumenia.“ (Juraj, VŠ študent) „Aspoň je-

den človek bližšie k pravde. Debaty na vyššej úrovni.“ (Klub bitkárov, Peter, doktorand) „Fearlessky sú pre mňa ako motivácia. Posúva ma to dopredu v duchovnom živote a takisto mi ponúka vyjadriť vlastné názory a môžem počuť názory iných.“ (Romana, VŠ študentka) „Klub bitkárov je pre mňa psychohygienu. Chcem byť medzi chlapmi. Niečo takéto mi dlho chýbalo. Mať kamošov a pri pive s nimi kecať.“ (Karol, profi rodič) „V žiadnom inom spoločenstve sa necítim tak dobre, a to iba za cenu čaju. Čaj o 6. mi zmenil život. A stále mení. Dúfam, že k lep-

šiemu. Tam som zistil, kto som.“ (Jakub, VŠ študent) „Na Fearlesskách sa môžem učiť o Bohu v komornej atmosfére. Nemusím sa hanbiť za svoje slová a nikto ma neodsúdi, čo je úplne super.“ (Diana, VŠ študentka) „Na Klub bitkárov chodím, lebo ma to duchovne obohacuje a utvrdzuje vo viere v Ježiša Krista. Je to miesto, kde môže prísť každý: ateisti, katolíci, budhisti atď. a otvorene diskutovať (biť sa) o svojej viere, je tam pluralita, a to sa mi páči.“ (Bontond, podnikateľ) „Klub bitkárov sa stal súčasťou môjho života. Vďaka nemu som spoznal dobrých ľudí, s ktorými sa vždy rád stretnem.“ (Dominik, VŠ študent) „Vďaka Mozaike Košice som spoznala krásnych ľudí, ktorí ma inšpirujú a podporujú na mojej duchovnej ceste životom, za čo som nesmierne vďačná.“ (Zuzka, mamička na materskej)

Čo robíme a prečo takto?

Vízia **MOZAIKY KOŠICE**: „Komunity Ježišových učeníkov na každom košickom sídlisku“.

Máme dva hlavné ciele. Z Božej milosti chceme: 1. Aby v roku 2025 bolo v Košiciach 7 stabilných misijných evanjeliových komunít. 2. Aby sme mali vybudovaných aspoň 8 a viac lídrov svojich rodín. Mali by to byť hlavne muži (ak má duchovný záujem iba žena, tak samozrejme aj ženy), ktorí milujú Ježiša, študujú Bibliu, vedú svoje rodiny zbožne a niekoľkokrát týždenne vedú domáce pobožnosti.

Všetko, čo robíme, robíme pre dosahovanie vyššie spomenutých cieľov. Je nám jasné, že bez obrovských dávok Božej milosti, Jeho moci, múdrosti a kreativity to nepôjde. Túžime, aby bol Boh oslávený Jeho darmi a naším nasledovaním Jeho práce.

Momentálne sa nachádzame na úrovni, keď sa z chaosu rodí „niečo“. Podobne, ako pri stvorení sveta. Košičania všeobecne žijú v duchovnom zmätku. Mesto je však aj krásne, mnoho-spirituálne, kreatívne, študentské mesto. K evanjelikálnemu kresťanstvu sa v Košiciach hlási iba 0,09% obyvateľov. S evanjelikálnymi komunitami aj z iných (ľudových) cirkví

môže toto číslo stúpnuť na 1%. Ak len trochu berieme vážne, čo Ježiš hovorí vo veľkom poverení v Matúšovi 28, 18–20 (a inde): „...Chodte teda a získavajte mi učeníkov vo všetkých národoch... naučte ich zachovávať všetko, čo som vám prikázal...“, nemôžeme ostať so založenými rukami. Kresťan, ktorý sa sťažuje na to, ako funguje náš dezorientovaný svet a pritom jeho jedinou misijnou aktivitou je napísané svedectvo na evangelizácii raz za 5 rokov, jednoducho má problém. Musíme sa taktiež zmôcť na viac ako moralizovanie. Žijeme medzi prvou generáciou ľudí absolútne bez nádeje. Dnešné pokolenie nemá ani potuchy o tom, ako vôbec nádej definovať, nieto žiť ju (kresťanskú morálku ani nespomínam) a my chceme, aby naše mestá boli bezpečné a kreatívne? Naši blížni nemajú na čom stavať. Ak sa zborové komunity nebudú rapídne rozmnožovať, 1% evanjelikálov neurobí nič.

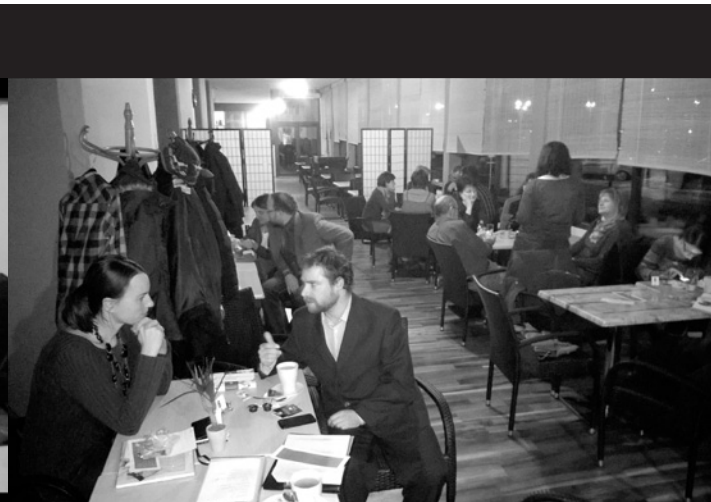
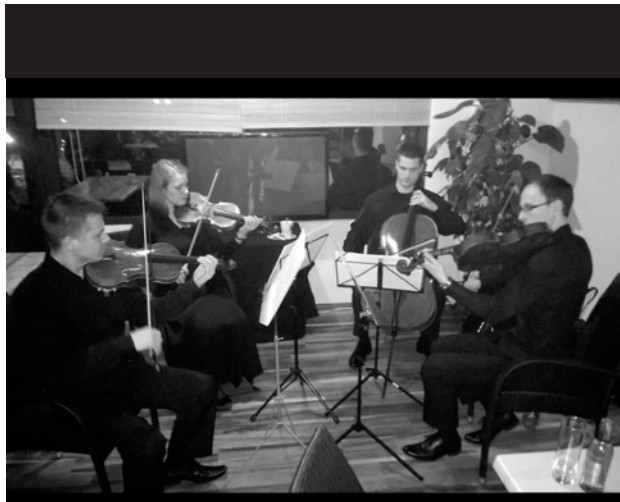
Prečo si to myslím?

Lebo my (aj v CB) žijeme stále v akejsi predstave, že čím budeme mať krajší, zdravší, lepší zbor, tým budeme pre ľudí atraktívnejší. Toto však nie je kresťanská misiológia. Toto je konzumná teória, na ktorej fičí celý zábavný priemysel: „Všetky oči na mňa, lebo mám svoj štýl.“ (Dominika Mirgová)

Späť k chaosu

Genezis 1 nám hovorí príbeh o tom, ako Boh aktívne, kreatívne a stvoriteľskou mocou vstúpil do zmätku. Na začiatku Jánovho evanjelia čítame spôsob: „Do svojho vlastného prišiel... Slovo sa stalo telom a prebývalo medzi nami... my sme videli...“ Ján 1, 11, 14. Boh vstupuje do narušenia normálu, aby ho svojim slovom pretváral. Z perspektívy Novej zmluvy teda Ježiš vstupuje do chaosu sveta, aby ho svojou prítomnosťou (prebývaním v strede) pretváral.

Na základe tejto misijnej teológie sme presvedčení, že naše primárne miesto je práve v tejto neistote. Myslíme si, že misia nemôže účinne existovať inde, ako na miestach každodenného života. Preto musíme byť

v prvom rade tam. V práci, v škole, v rodinách, v kaviarňach, puboch, čajovniach, cukrárnach. Veď tam prebieha nepriehľadný organický život (predovšetkým) dospelých. Veríme, že Boh svojim živým slovom, Ježišom, prináša svetlo do tmy. Preto vyhľadávame miesta na verejnosti. Chceme byť viditeľní, vytvárať vzťahy s personálom, študovať na tých miestach Bibliu a modliť sa. Na tieto miesta radi chodia aj naši priatelia a dokonca sa nehanbia pozvať tam aj svojich ďalších kamarátov. Toto je jedna z elementárnych teologických identít **MOZAIKY KOŠICE**.

Čo sa deje

V prvom rade chceme byť s ľuďmi normálni priatelia. Pijeme s nimi kávu, čaj. Chodíme sa spolu bicyklovať, hrať futbal, prechádzať sa. Máme aj pravidelné stretnutia. Rozprávame sa, otvárame svoje životy, sto formami vysvetľujeme Evanjelium. Všimli sme si zaujímavý úkaz. V malých obmenách sa deje presne toto: V *prvej* etape nám naši priatelia idú vysvetľovať, akí sme blbí, že nepoznáme iné náboženstvá, sme fanatici, nevzdanci a vieme len omieľať staré ošúchané trápnoti. V *druhej* etape naši priatelia zisťujú, že to, čo hovoríme o kresťanstve, nie je to, čo si oni o kresťanstve myslia. Začína sa meniť ich pohľad na Ježiša a kresťanský život. V *tretej* etape v princípe hovoria toto: „Ak je kresťanstvo fakt toto, čo hovoríte, tak po tomto som túžil celý život.“ Podotýkam, že popisujem niekoľkomesačné procesy. Jednoducho, musíme byť pri ľuďoch. Som úprimne znechutený, ak za misiu považujeme moralizovanie: „Mal by si toto... takto... toto nie je správne... tamto je správne...“ Vôbec sa nečudujem, že pre mnohých sú veriaci tými poslednými ľuďmi, ktorým vylejú svoje srdcia. Chceme ich jednoducho milovať a prechádzať s nimi životom. Veď nakoniec, sme my lepší? Neprežívame aj my ťažké bolesti života či niekedy chaos?

Ako ďalej

Ak vidíme duchovný záujem jednotlivcov, nastupuje druhá fáza. Po dvoch rokoch intenzívnej práce na

MOZAIKE KOŠICE si nesmelo dovoliť tvrdiť, že sa dostávame do fázy: Cirkev. Ľudia potrebujú komunitu veriacich. Tu máme dôrazy takéto: 1. Začať s človekom študovať Bibliu a modliť sa. Ukazujeme im, ako to robiť, čím budujeme v ľuďoch aj vlastnú individuálnu zbožnosť. Zároveň to raz týždenne robíme spolu. 2. Ideme vytvoriť – lepšie povedané dať formu – určitú spoločnú identitu. Tou je spoločná bohoslužba. Bohoslužby (MABY – Mozaika alternatívne bohoslužby) budeme mať v kaviarni na Hlavnej ulici, v centre Košíc. Začneme skúšobne dvakrát mesačne do konca školského roka. 3. Spoločné biblické štúdium. Na to sa však sústredíme, až keď sa stabilizujú MABY.

Našou dlhodobou predstavou je, aby fungovali: 1x týždenne MABY; Raz mesačne dvoj-troj-hodinové biblické štúdium, napríklad v sobotu popoludní. Potom všetko ostatné v rámci misijných komunit. Teraz ich máme tri. Líder komunity (zatiaľ ja, Tomáš a Miška) sa venuje svojim ľuďom aj osobitne. To som popísal vyššie. Mojou kazateľskou úlohou je kázať a vyučovať, trénovať a starať sa o lídrov, starať sa o svoju misijnú komunitu a celkovú administratívu.

MOZAIKA KOŠICE je to najťažšie, ale zároveň to najkrajšie, na čom som v živote robil.

Čo potrebujeme

Drahí priatelia. Potrebujeme hlavne kopec modlitieb. Druhé, čo potrebujeme, je váš záujem. Sme krehká, rodiaca sa jednotka. Uvedomujem si, že náš štýl môže byť pre mnohých máťuci. Snažte sa spoznať nás. Informovaní budete, ak mi napíšete e-mail s textom „chcem pravidelné informácie“ na adresu: mozaikakosice@gmail.com. Taktiež nájdete informácie na www.facebook.com/mozaikakosice či www.youtube.com/mozaikakosice a (/jezisakosihonepoznal). Tretia vec sú financie. Celá naša práca, ale aj môj príjem za prácu, je financovaný len cez finančné dary od jednotlivcov či zborov. Pripojte sa k finančným partnerom k budovaniu **MOZAIKY KOŠICE**. ■

PRAVDU, VŽDY PRAVDU, NIČ LEN PRAVDU

TIBOR MÁHRÍK

Iste poznáme ten obraz, častý z amerických filmov: súdny proces, veľká porota, hrobové ticho a sľub svedka s rukou na Biblii, že bude hovoriť pravdu... Obraz súdneho procesu môže zvyčajne symbolizovať viaceré témy, ktoré majú význam pre každého človeka. Pozrime sa dnes na niektoré z nich z pohľadu etiky – teda morálnej filozofie.

Kde je pravda?

Prvou je otázka, či bude pravda zistená a odhalená. Fakt, že dochádza k justičným omylom, ukazuje na zložitosť tohto procesu. Nedávny prípad Raya Hintona, odsúdeného na smrť, ktorý sa po 30-tich rokoch dostal na slobodu s preukázaním neviny, je v tomto ohľade výnimočný. Potvrdzuje názor, že pravda – skôr či neskôr – predsa len vyjde najavo. Ray hovoril pravdu a bol nespravodlivo odsúdený. Politickí väzni tiež hovorili pravdu a tiež boli nespravodlivo odsúdení. Je v tom rozdiel, alebo nie? Zaiste je. Kým v prvom prípade predpokladáme dobrý úmysel súdu, v druhom prípade vieme, že úmysel súdu bol zlý.

Vykonávané procesy z 50-tych rokov ukazujú ešte inú stránku súdnej praxe – ak je súdna moc v nespravodlivých rukách, pojem pravdy je vyprázdnený a z procesu hľadania pravdy sa stáva nebezpečný ideologický nástroj násilia na potlačenie pravdy. Pravda sa potom nehľadá, ale kamufluje, pričom každý ideologický nástroj so sebou prináša množstvo ďalších neželaných problémov v životoch tých, ktorí o pravdu usilujú. Súčasná prax súdnictva odкрýva ešte inú dimenziu „hľadania pravdy“ – v právnom systéme chýba metafyzická súradnica (Holländer), preto je „pravda“ o realite zredukovaná do obrazu o skutočnosti v rámci daných zákonov a ich noviel, z ktorých sa vytráca morálny rozmer.

Čo je pravda?

Druhou otázkou je povaha samotnej pravdy. Ide o Piłatovskú otázku „Čo je pravda?“, ktorá smeruje k človekovi, jeho preferenciám, ktoré môžu do veľkej miery ovplyvniť obraz sveta, ktorý má a ktorý naopak do veľkej miery následne ovplyvňuje to, čo „vidí“ vo svete. Ide o ľudskú schopnosť vnímať realitu a interpretovať ju, zachytiť skutočnosť a analyzovať ju. Iný príklad: Pri návšteve dvoch rodín je jeden z rodičov výborný psychológ-diagnostik. Zatiaľ čo sa deti hrajú a návšteva si užíva dobroty na stole, pričom dospelí sa tešia z pohľadu na svoje ratolesti, hrajúce sa obďaleč, náš odborník zachytil symptómy istej poruchy u jedného z detí...

Ak by sme v tejto chvíli vstúpili do tej miestnosti a spýtali sa dospelých: „Má niektoré vaše dieťa psychický problém?“, všetci – až na jedného – by sa našej otázke úprimne a „pravdivo“ začudovali; vo svojom nechápaní by ju možno pokladali za nevhodný vtíp, prípadne provokáciu. Zaiste je korektné povedať, že

všetci dospelí hľadeli, ale iba jeden aj „videl“. Výpoveď o „pravde“ teda nie je len výpoveďou o realite, ale je výpoveďou o tom, kto vypovedá, kto sa vyjadruje. Prezrádza ich vlastnú (ne)kompetenciu. Schopnosť resp. neschopnosť „vidieť“ pravdu, rozpoznať ju, rozlíšiť javy a skúsenosti a kvalifikovane ich interpretovať.

Kam až s pravdou?

Tretia otázka smeruje do skrytého sveta motívov toho, kto vypovedá. Čo všetko treba „vyjaviť“ o pravde, o skutočnosti, o realite? Aké sú kritériá mlčania na otázky? Je možné povedať lož, keď nie je možné mlčať a pravda sa povedať nesmie? Typickým príkladom je situácia z druhej svetovej vojny, v ktorej sa nemecký vojak pýta obyvateľa domu, či skrýva žida. Odpovedať pravdivo by spôsobilo zlo tým ustrašeným ukrytým. Mlčanie by bolo len dočasné. Ostáva lož, ktorá brnkne na strunu svedomia a rozozvučí ho hudbou úzkosti a výčitiek, ktorá možno zmĺkne až potom, keď sa skončí vojna.

Príbeh holandskej rodiny ten Boom je na mozaike možných alternatív, ktoré skončili zdanlivo šťastne. Na otázku nacistov, či ukrývajú židov, odpovedali pravdivo – aj počet – a ukázali aj na miesto, kde boli ukrytí. Táto reakcia šokovala nacistickú návštevu do takej miery, že vyznela ako humor – a všetko dopadlo dobre. Nie však o pár mesiacov neskôr. Vtedy sa istý muž menom Jan Vogel rozhodol povedať pravdu o tom, čo sa deje u ten Boomovcov. Nasledovalo zatknutie, väzenie a koncentrák. Prežila len Corrie, aj to údajne vďaka administratívnej chybe úradníčky v koncentráku... Prečo dejiny nazývajú pána Vogela zradcom a pani Corrie dostala v Izraeli v roku 1967 ocenenie Spravodlivý medzi národmi? Vari nehovorili pravdu obaja?

Počas totality v období normalizácie sa niektorí veriaci snažili napodobniť Corrie. Keď boli predvedení na ŠtB, pravdivo odpovedali na všetky otázky pánov v kravatách. Bizarné a morbidne zároveň. Možno v ten večer zaspávali s hlbokým pocitom uspokojenia na duši – veď neklamali a Boh vo svojej prozreteľnosti mohol konať a predívne ochrániť tých, ktorých spomenuli. Alebo nemali? Mali mať naopak výčitky svedomia a v bolesti duše domýšľať, ako ublížili rodinám a jednotlivcom, o ktorých podali citlivé informácie predstaviteľom tejto zločineckej organizácie? Nemali tých ľudí navštíviť a priateľsky ich informovať o tom, čo o nich povedali na výsluchu?

Pravdivosť hodnotenia

Osobitný problém súvisí s pravdou a lžou v rámci pedagogického pôsobenia a morálnej formácie osobnosti. Má učiteľ klavíra pochváliť priemerný výkon svojho priemerného žiaka rovnako, ako výborný výkon výborného žiaka? Nevyvolá to zmätok, ak budú ostatní žiaci svedkami udeľovania takýchto zjavne nespravodlivých pochvál? Čo je tu pravda o kvalite výkonu? Kto je hodný pochvaly učiteľa? A za čo? Na akom základe? Pamätám si, ako dal môj otecko mojej spolužiacke trojku z hudobnej výchovy, pričom vôbec nevedela spievať. Keď som sa ho doma spýtal – prečo trojka, keď má hudobný hluch? – odpovedal: „Práve preto. Nemôžem od nej žiadať spev, keď spievať nevie... známkoval som jej ochotu a snahu naučiť sa text piesne...“ Ja som však naďalej mal problém, pretože v žiackej knižke stálo úplne jasne: Spev piesne – Červený kachel. Ako môže dostať za spev niekto, kto hlasu nevydal – trojku??

Opäť, hoci z iného dôvodu, sa vynára naša dnešná naliehavá otázka – Čo je pravda? Inými slovami – čo je v pedagogike správne? Sú testy riešením, kde sú si všetci akosi rovní a dochádza pri nich k objektívnemu hodnoteniu? Naozaj je to tak? Naozaj známka pedagóga, pri udelení ktorej môže zohľadniť aj „iné faktory“, ktoré sa nedajú dať do systematickej tabuľky kritérií, nie je vhodnejší obraz „pravdy“ o žiakovi? Vo vedeckých kruhoch sa o tom vedú vášnivé diskusie. Individualita človeka je vzácna skutočnosť a umenie vedieť s ňou múdro narábať patrí vo svojej podstate k veľkým výzvam súčasnej spoločnosti, v ktorej zaznamenávame úpadok vzdelanosti. A to napriek tomu, že vysokých škôl máme na Slovensku pozhňane.

Deontológia

Týmito otázkami sa zaoberá morálna filozofia, resp. etika. Existuje niekoľko prístupov k riešeniu komplexu otázok, ktoré skúmajú podstatu toho, čo je pravda, čo je správne, čo je morálne. Pozrime sa na niektoré z nich. Immanuel Kant je známy svojím výrokom: „Dve veci naplňujú myseľ vždy novým a rastúcim obdivom a úctou, čím častejšie sa nimi premýšľanie zaoberá: hviezdne nebo nado mnou a mravný zákon vo mne.“ Jeho kategorický imperatív – konaj tak, aby maxima tvojej vôle vždy mohla byť zároveň princípom všeobecného zákonodarstva – patrí do skupiny etických východísk, ktoré označujeme ako deontologické. Podľa Kanta by človek mal konať správne veci, napr. nekľamať, nekradnúť... za každých okolností. Ide o etiku povinností, ktoré sú normatívne bez ohľadu na dôsledky. Kant by v konfrontácii s priamou otázkou nacistom ukrývaných židov vyzradil. Je pozoruhodné, že základom jeho východísk je viera v Boha, sloboda človeka a nesmrteľnosť duše. Možno práve preto ovplyvnil do veľkej miery myslenie kresťanských mysliteľov vo veciach morálnej filozofie. Je nesporné, že deontológia má svoj význam a prináša vzácné posolstvo do diskurzu o etike. Dôraz na oddanosť morálnym príkazom však nie je všeliekom, ale má svoje obmedzenia.

Významným limitujúcim faktorom striktného deontologizmu je fakt, že človek je hriešny a nedokáže naplniť normy, ktoré sám uznáva za správne (Rim 7, 18). Naviac, život nefunguje podľa kategorických impera-

tívov, ktoré si tak či onak formuluje predsa len človek sám. Ak by to bolo možné, spýtali by sme sa pána Kanta, ako vníma príbeh v 1. Kr 22, kde sa Boh pýta: „*Kto oklame Achaba, izraelského kráľa?*“ Keď sa prihlásil dobrovoľník, opäť sa pýta Hospodin: „*Ako to urobíš?*“ „*Budem lživým duchom v ústach všetkých jeho prorokov...*“ A Boh zlegalizoval tento variant jednoznačným výrokom: „*Chod' a urob tak.*“ Tento text nastoľuje vážne otázky nielen pre exegetov, ale aj filozofov – veď Boh nie je klamár, ale Duch pravdy, v ktorom niet lži.

Konzekvencionalizmus

V protiklade k deontológii je konzekvencionalistická etika, resp. teleologická (od slova teleos = cieľ), ktorá odvádza morálne zásady a hodnoty z pohľadu dôsledkov, ktoré daný čin spôsobí a vyvolá. Do tejto skupiny etík patrí aj utilitarizmus (Benthan, Mill), teda názor, že morálne rozhodnutie je také, ktoré prináša osoh a úžitok čo možno najväčšiemu počtu osôb. Ani konzekvencionalizmus nie je bez obmedzenia. Najväčším rizikom je možnosť, že v mene dobrých, resp. želaných dôsledkov sa prijme téza „účel svätí prostriedky“ a podceníme etiku hodnôt a etiku povinnosti. Keďže všetko je otvorené „budúcnosti“, resp. „dôsledkom“, môžeme stratiť etické konštanty.

Na druhej strane Pán Boh naozaj vyzýva človeka, aby zvažoval dôsledky svojich činov a otvoril sa perspektíve, ktorá má silné teleologické vymedzenie. Pán Ježiš Kristus nám dáva zaujímavý príklad konzekvencionalistického postoja ako súčasť teleologickej perspektívy (Jn 16, 12-15): „*Ešte by som vám mal veľa čo povedať, ale teraz by ste neuniesli... ale keď príde Duch, on vás uvedie do každej pravdy.*“ V danej chvíli Pán Ježiš Kristus neotvára niektoré témy – mlčí o niektorých skutočnostiach. Dôvodom nie je jeho neochota ani povýšeneckosť, ale jeho láska k učeníkom, ktorá má za cieľ ich dobro.

Kazuistika

V teórii etík sa stretávame ešte s kazuistickou etikou, ktorá sa snaží aplikovať morálne normy na konkrétny prípad. Do tejto skupiny patrí situačná etika (Fletcher) a perspektivizmus, ktorý zdôvodňuje morálne východiská s ohľadom na rôzne perspektívy, ktoré sa pri riešení problému vynárajú. Podobne ako iné etické koncepcie, aj kazuistika, situacionizmus a perspektivizmus majú svoje silné a slabé stránky.

K pozitívam patrí zohľadnenie špecifik jednotlivých prípadov a citlivosť, s akou sa posudzujú morálne východiská a riešenia v tom-ktorom prípade. Je všeobecne známe, že keď dvaja robia to isté, nie je to to isté. Vhodným príkladom je zaujímavá rada Písma (Pr 26, 4-5): „*Neodpovedaj bláznovi podľa jeho bláznovstva... Odpovedaj bláznovi podľa jeho bláznovstva...*“ – pričom úžasným spôsobom v sebe integruje deontologické a konzekvencionalistické princípy.

Najväčším rizikom situačnej etiky je legalizácia ľubovôle na strane jednotlivca alebo skupiny, ktorej „perspektíve“ nikto „zvonka“ nerozumie, a preto „musí“ akceptovať ich morálne porozumenie života. Etické požiadavky sa môžu meniť od situácie k situácii bez normatívneho regulatívu, bez dimenzie kontinuity,

čo môže priniesť stratu integrity spoločnosti a koherencie morálnosti. Taká spoločnosť sa skôr či neskôr elementarizuje a stáva sa nefunkčnou. Súčasná spoločnosť stráca koherenciu v etike, a aj preto sa vnútorne rozkladá a upadá po každej stránke.

Kontraktualizmus

Osobitný prístup nachádzame v etike kontraktualizmu (Locke, Rousseau, Hegel, Scanlon). Za spravodlivé a morálne správne sa považuje to, čo korešponduje s celospoločenskou dohodou (kontraktom). To je možné aplikovať aj na firmu, rodinu alebo cirkev, v ktorej sa dohodnú také či onaké pravidlá. Ich dodržiavanie sa vzápätí považuje za morálne a ich porušenie za nemorálne. Silnou stránkou kontraktualizmu je posilnenie stability spoločnosti a zabezpečenie fungovania akejkoľvek sociálnej entity. Paradoxne to sa stáva aj slabou stránkou, nakoľko v mene spoločenskej dohody dochádza ku kolízii medzi vôľou väčšiny a menšiny, resp. jednotlivcom.

Revolúcie a reformácie so sebou zvyčajne prinášajú búranie zaužívaných „kontraktov“ a zrod nových paradigiem fungovania systému. Biblickým príkladom, objasňujúcim silu a slabosť kontraktualizmu, je apoštol Pavol, ktorý sa na jednej strane bránil rímskym právom (Sk 22, 25), ale na druhej strane nemali apoštoli problém porušiť všeobecne platné konvencie v danej dobe, čo zdôvodnili známym (Sk 5, 29) – Viac treba poslúchať Boha ako ľudí. Opäť tu máme vzácnu dialektiku medzi konzekvencionizmom, deontológiou a perspektivizmom. Dôvod je jednoduchý: Na inom mieste apoštol Pavol píše (Rim 13), že sa každý človek má podriaďovať vrchnosti... lebo ten, kto sa protiví vrchnosti, protiví sa Bohu. Ako to teda je? Čo chce vlastne Boh? Zachovanie status quo v spoločnosti, alebo jej reformáciu?

Záver

Každý koncept (etický, filozofický, sociálny...) je len istou reflexiou skutočnosti, redukovaním komplexity života do ľudských slov. Preto nesmie získať postavenie absolútneho normatívu, lebo neobsahuje pravdu v absolútnom poňatí. Pravdou je totiž Boh sám. O ňom neplatí naše ľudské – či má alebo nemá pravdu, pretože On JE pravda, realita všetkých realít, skutočnosť absolútnej kategórie. My ľudia pravdu hľadáme, o pravde sa hádame, pravde vydávame svedectvo a pravdu kamuflujeme; v mene „svojej pravdy“ umlčujeme pravdu iných... To je pravda. Preto reformácia patrí k životu, ako aj formácia. Tu je však dobré prijať radu Šalamúna (Kaz 5, 2): Boh je na nebi a ty si na zemi, preto nech je tvojich slov málo. Šalamúnov etický základ je jednoduchý (Kaz 12, 13–14): Boj sa Boha a zachovávaj Jeho prikázania, lebo to je povinnosťou každého človeka. Raz na súde budeme totiž stáť všetci, každý jeden bez výnimky. ■

Použitá literatúra

P. Hicks, *The Journey So Far*, Zondervan, Grand Rapids, 2003. / P. Holländer, *Filipika proti redukcionizmu*, Kalligram, Bratislava, 2009. / S. B. Rae, *Moral Choices*, Zondervan, Grand Rapids, 2000. / R. Zacharias, *Deliver Us From Evil*, Word Publishing, Nashville, 1997.

Štúdiá je recenzovaná.

ZO SVETA

Zo zahraničných zdrojov
vybrali a preložili LUCIA
BECHNÁ a JOSÉ CALVO

Killing Jesus je film podľa knihy s tým istým názvom, ktorý mal premiéru v marci. Zobrazuje život Ježiša v jeho posledných rokoch a politickú situáciu v Palestíne v prvej polovici 1. storočia. Vo filme sa zdôrazňuje Ježišova ľudská stránka. Film však zožal obrovskú kritiku, lebo herec, ktorý hrá Ježiša, je moslimom. Ten v rozhovore povedal: „Je to česť byť na jeho mieste. Keď som bol chlapec, Ježiš bol vždy pre mňa vzorom. V posledných rokoch som sa snažil žiť podľa jeho učenia a veľmi mi to pomohlo.“

„**Let Hope Rise**“ je ďalší nový film o chválospevovej skupine Hillsong United a objaví sa v kinách koncom mája. Zachytáva vznik a rast tejto skupiny a ukazuje na ich vplyv v celom (ne)kresťanskom svete (počas nedele ich piesne spieva vyše 50 miliónov ľudí) v rôznych jazykoch.

Teroristická organizácia **Boko Haram** uniesla vyše 500 detí a žien v Damasak, Nigéria. Koalícia armád Nigérie, Kamerunu, Nigeru, Čadu a Beninu už dlhšie bojuje proti nim a tvrdia, že Boko Haram su „deň čo deň slabší“. Organizácia, ktorá pred rokom vládla v 14-tich mestách Nigérie, má dnes pod kontrolou len tri.

Američania opúšťajú náboženstvo. Prieskumy ukázali, že 7,5 milióna Američanov opustilo svoje náboženstvo od roku 2012 a že takmer 25% populácie sa nehlási k žiadnemu náboženstvu. 35% opýtaných hovorí, že nechodia do kostola a 17% sa nikdy nemodlí.

Homosexuálne manželstvo je problém, ktorý spôsobuje konflikt a rozdelenie spoločnosti nielen na Slovensku. Preto sa Presbyteriánska Cirkev v USA (PCUSA) rozhodla predefinovať svoju definíciu manželstva, ktorá bola doteraz „kresťanské manželstvo je zmluva medzi mužom a ženou“ na „manželstvo je jedinečná zmluva medzi dvoma osobami, tradične mužom a ženou“. Túto definíciu volilo 86 z 171 zborov (tesná väčšina) a bude platná od 21. júna. Jednotliví starší zborov majú právo odmietnuť sobáš homosexuálnych párov.

Počas pravidelného ročného stretnutia Južanskej Baptistickej Cirkvi v USA sa minulý rok v júni zhromaždenie zhodlo na uznesení „**O dostatočnosti Písma vzhľadom na pohľad posmrtného života.**“ Dôvodom bol prebytok a popularita kresťanskej literatúry na tému svedectiev zážitkov a zjavení z neba od rôznych ľudí. Nespísali konkrétny zoznam neodporúčanych kníh, ale povzbudili kresťanov, aby nenechali, aby sa rôzne knihy a filmy, ktoré sa snažia opísať a vysvetliť posmrtnú skúsenosť, stali zdrojom a základom na porozumenie života po smrti. Vyjadrili tak svoju vieru v dostatočnosť Biblie na naše poznanie aj v tejto oblasti. Kresťanský obchod Life Way na to reagoval tento rok v januári tým, že zastavil objednávky a predaj tohto typu kresťanskej literatúry. ■

XIV. VÝCHOVA

TOMÁŠ KOMRSKA (Autor je vodičom trolejbusu.)

Na rušnej križovatke, neskôr po obede, sa mamička s jedným dieťaťom chystá prejsť cez priechod. Blik – naskočil kráčajúci zelený panáčik a mamička s prázdny m kočíkom nenáhlivým krokom vošla na zebra.

Dieťa, vo veľkosti bábiky, nechala na chodníku. V strede cesty sa mamička otočila a pokojne niečo hovorí dieťaťu, ktoré sa – po veľkom dohovárani – vybralo za ňou. Mamička zasa pokračovala v prechode cez, zatiaľ, pokojné riečisko...

Bábo ju neisto nasledovalo, ale to už červený panáčik hlásil, že za chvíľu iní budú mať zelenú.

Mne – a myslím si, že aj ostatným pozorovateľom – začal pomaly stúpať adrenalín.

Mamička prešla, otočila sa ako prispáť princezná a opäť niečo artikuluje smerom k človečikovi. Dieťa chvíľu stojí, potom zasa neisto postúpi a zasa stojí, ale to už autá majú zelenú. Tí, čo vidia, čo sa deje, stoja a gestikulujú smerom k mame, akože by bolo načas dieťaťko zobrať preč.

V jazdnom pruhu, v ktorom nikto doteraz nestál a bol posledný pred koncom priechodu, sa zrazu objavilo auto a pretože vodič dieťa nevidí, prefrčí na svoju zelenú medzi matkou a nevideným dieťaťom, malému tesne pred nosom.

Vynervovaní šoféri aj okolití pozorovatelia začali upadať do infarktových stavov. Vtedy mamička rýchlosťou naobedovanej korytnačky vošla dva kroky do vozovky. Opäť bolo vidieť pokojnú gestikuláciu pier a potom – konečne – dieťaťko šťastne prešlo na druhú stranu. Všetkým pozorovateľom sa uľavilo. Autá, vrátane môjho trolejbusu, sa začali opatrne pohýnať... Kútikom oka som ešte zahliadol, ako sa na ďalšom priechode začína opakovať ten istý scenár.

Rýchlo som sa odvrátil a ešte s knedľou v hrdle som rozmýšľal, čo som to vlastne videl. Čoho sme to boli svedkami?

Prepáčte, prosím moju profesionálnu deformáciu – kladmi si totižto otázku, ako má vyzerať výchova.

Ako električka, ako autobus, alebo ako trolejbus?

Pamätám sa na jasnú, oslobodenú výchovu, ktorá mala jasné pravidlá, ktoré stačilo dodržiavať. Veľa sa nepýtať, pretože bolo všetko viac-menej jasné. Toto je biele a toto je predsa čierne. Bodka. To bola a je, podľa mňa, električka.

Voľakedy bola výchova s presne prísnymi pravidlami – to je električka, ktorá sa pohybuje po určených

koľajniciach a akékoľvek vybočenie, vykoľajenie bolo a je považované za zlyhanie. Pripravené koľajnice boli na jednej strane obmedzením, na druhej strane však akýmsi bezpečným receptom pre dojazd do jasného cieľa.

Dnes vnímam výchovu, ktorá pripomína jazdu autobusu, ale bez grafikonu – bez cestovného poriadku. Do nádrže sa nalieva energia, ale cestu si hľadaj, dieťa moje, ako to cítiš; choď, kade si myslíš. Tvoja skúsenosť je to najcennejšie, čo môžeš pre život získať. Žiadna mapa, žiadny obmedzujúci cestovný poriadok. A potom stretávame do seba narážajúce luxusne vybavené sólo „busy“, ktoré ani nenapadne, že by bolo dobré spolupracovať a občas aj niekoho odviezť. Tvrdo do seba narážajú pri razení si vlastnej cesty. Voľnosť bez – zdanlivo – obmedzujúcich pravidiel – to je v mojich očiach autobus.

Zmysluplné pravidlá s toleranciou pre vlastný rozvoj a s priestorom pre toleranciu pre iných – to je predsa trolejbus.

Trolejbus je to, čo je, podľa môjho názoru, vhodný vzor pre výchovu.

Jasné základné pravidlá s poukazaním na zdroj, ale s dostatočným priestorom pre vlastnú cestu. Každý z nás je jedinečný, každý z nás je originál – aj to dieťa, ktoré je súčasťou mojej rodiny, aj to dieťa, ktoré sa mi priplietlo do cesty.

Z dieťaťa na priechode raz možno vyrastie bezcitný dravec, ktorý možno nebude schopný podať ruku ani rodičovi – učiteľovi, ani svojmu dieťaťu, pretože na rukách sú predsa najdôležitejšie lakte.

A práve elektrické vedenie pre trolejbus je to, čo dáva životodarnú energiu a smer a súčasne dostatočný priestor pre vlastné porozumenie cesty, po ktorej idem.

P. S.

Iba dobre pohnojená, zbrabaná výchova má nádej na úspech. Nie pre veľkosť spáchaných škôd, ale preto, že až vtedy ju zvyčajne dokážem – možno zúfalo – úplne pustiť a odovzdať svoju pohnojenú záhradku – výchovu – späť Stvoriteľovi.

Veľmi dobrá výchova je viac-menej odsúdená na zánik. Nie preto, že bola dobrá, ale preto, že si ju aj s deťmi pyšne privlastním a nevrátim Bohu; pretože každý človečik patrí Bohu, nie mne. Ani ja nepatrím sebe.

XV. SITUAČNÝ HUMOR

Viac ako dobrý vtip mám rád dôvtip. Ale o tom inokedy. Viac ako hraný humor mám rád situačný humor. Ten jednoducho, v danej chvíli, príde bez prípravy a kto má uši, aby počul, počuje a kto má oči, aby videl, vidí.

Tá iskra momentu sa nedá zopakovať, taký moment sa dá len ťažko prerozprávať, repríza je nemožná. Duch takýchto situácií je však veľmi podobný. Ak si otvorím oči a uši, zistím, že takýchto situácií je cez deň, spolu s dojemnými výpoveďami o láske a porozumení, na kvantá.

Ide len o to, cez akú optiku pozorujeme svet okolo seba a aj seba.

Sebastredné okuliare so slúchadlami na hlave takéto pozorovanie neumožňujú. Podobne tiež čierne okuliare skeptikov bránia vidieť drobné zrnká osviežujúceho humoru, rozosiataho všade okolo nás.

Nejde o výsmech, posmech alebo zľahčovanie situácie. Ide o situačný humor.

Poviem maličký príklad.

Kráčam na konečnú v centre mesta, aby som vystriedal unaveného kolegu. Keďže môj čas sa naplnil, vyhladá WC v neďalekom nákupnom centre. Pulťík s hajzelchlapíkom upozorňuje na platenú službu. Oznam hlási, že 20 centov je vstupenka do – s pribúdajúcim vekom čoraz častejšieho – raja. Mám len 2 éčka.

„Nemám vydať, aha, nič tu nemám.“

„Čo teraz?“

„Neviem, choďte si rozmeniť.“

Tlaky sú veľké.

Prichádza menší chlapík v montérkach.

„Prepáčte, nemáte rozmeniť?“

Chlapík kukne do svojej peňaženky, vyberie dve požadované mince, položí ich na stolík so slovami:

„Nechajte tak, pozývam vás“ – a mizne v najbližšej kabínke.

Hodnú chvíľu som sa ako tichý blázon so smiechom kymácal nad pisoárom a vychutnával si toto netradičné pozvanie.

Už som bol v živote pozvaný na všeličo – na kolotoče, do kina, na kávu, na obed – ale na návštevu záchoda ešte nie.

Ale čo s revanšom?

Rozmýšľam, čo mám urobiť. Počkám, až chlapík vylezie, a pozvem ho? Reku, viete čo, až pôjdete niekedy okolo nášho domu, zastavte sa vycikať? Asi dosť nereálne.

Rozmýšľam o biblickom revanši.

Slovenský revanš má tendenciu zacykliť sa a neustálym vzájomným odplácaním sa stáva bremenom.

Biblický revanš je o otvorení reťazci. Keď ja prijmem „20 centov“ od niekoho a inokedy ja dám „20 centov“ inému, potrebnému.

Je to krásny biznis s nečakanými vstupmi a nezvyčajnými príležitosťami. Ako bonus býva prítomný situačný humor, ktorý máva hĺbku v oblasti porozumenia ľudskosti, ale aj hĺbku v emocionálnom oddelení duše.

Aj dnes chcem mať otvorené oči a uši, aby som počul a videl, kto potrebuje mojich „20 centov“.

Nie vždy je to ten, kto sa ich vehementne domáha. A verte či neverte, popritom sa prešmykne vtip, radosť či dojatie, ktoré okorenia život na krátky, dlhší a možno aj nekonečný okamih. ■

pokračovanie v budúcom čísle

SCRIPTURE UNION SLOVAKIA vás pozýva na tieto letné pobyty:

Polárna expedícia Detský biblický tábor, *Žiarska dolina, 18.-25.júla 2015*

Teen Games Teen medzinárodný športový tábor, *Francúzsko, 26.7.-2.8. 2015*

fit4life Teen akčná 5-dňovka, *Veľký Slavkov, 5.-9.august 2015*

Ďalšie informácie a prihlášky nájdete na stránke: <http://www.scriptureunion.sk/2015/03/leto-2015/>

REŠTRUKTURALIZÁCIA VÁHOSTAVU. HRIECH?

MIROSLAV KOCÚR
(Teológ, publicista,
vysokoškolský pedagóg)

Prípád Váhostavu a rozhodnutie jeho vedenia, že zaplatí živnostníkom, ktorí pre túto veľkú spoločnosť reálne pracovali len 15% vyfakturovaných súm, sa preto stal v istom zmysle aj prípadovou štúdiou toho, ako sa k tomuto faktu postavia kresťania. Pokojne môžeme naďalej chodiť do kostola a modliť sa na našich bohoslužbách. No ak by sme poznali konkrétneho otca rodiny, ktorý by namiesto dohodnutej sumy dostal len 15% asi by sa náš postoj zmenil. Nehovoriac o tom, ako by sme sa dívali na celú situáciu, ak by sme boli postihnutí my osobne.

Spravodlivá mzda a sociálna zodpovednosť je konkrétnym vyjadrením úcty, rešpektu a lásky k blížnemu na úrovni ekonomických vzťahov. Lásku k blížnemu si nemusíme romanticky a izolovane spájať len s ľuďmi, ktorí sedia s nami v laviciach počas bohoslužieb. Aj Ježiš Nazaretský bol tesárom, apoštol Pavol vyrábal stany, aby sa užíval. Pre fungujúcu ekonomiku je nevyhnutné aby sa v prípade, keď do týchto vzťahov vstupuje pochybnosť, jestvovali mechanizmy, ktoré budú v službe elementárnej spravodlivosti. Slovo veriacich ľudí by aj v tomto prípade malo zaznieť bez väčšieho váhania. Hriech má aj sociálnu dimenziu a má v tomto prípade konkrétnu podobu sociálnej nespravodlivosti.

Cirkvi si za dlhé roky svojej existencie zvykli moralizovať v oblasti rodinnej či sexuálnej morálky. Proroci však hovoria a vystupujú aj ako kritici sociálnej nespravodlivosti. Bohatstvo, ktoré nie je vnímané ako výzva a záväzok zodpovedne ho spravovať je terčom vážnej kritiky a je vnímané ako „problém“. Stretnutie Ježiša s mladíkom a kon-

Mentalita kresťanských komunít sa dnes veľmi často uspokojuje s tým, že cirkvi majú uspokojovať ich tzv. náboženské potreby.

Tak ako všetko iné aj náboženské produkty sú vnímané ako tovar, o ktoré prejavujú záujem kmeňoví klienti – veriaci a členovia cirkví – prípadne noví záujemci o tieto služby. Najviac tento fakt vystúpi do popredia ak očakávame, že sa v spoločnosti stane niečo, čo je v napätí s hodnotami, ktoré sú spojené aj s osobnou vierou ale náboženského presvedčenia sa to prvoplánovo netýka. Viera a postoje človeka v každodennom živote však jednoducho súvisia. Výzvou ostane ako sa táto vnútorná jednota presvedčenia a životného postoja má realizovať.

štatovanie, že boháči sa do neba tak ľahko nedostanú je pomerne zrozumiteľné aj bez detailného výkladu (Mk10, 23).

Prorok Jeremiáš hovorí o sociálne nezodpovednom správaní vládcov jednoznačne. Podľa jeho slov je beda tomu, kto svojho blížneho núti slúžiť zadarmo (Jer 22, 13). Mzda nádenníka nemá ostať u toho, kto ho zamestnáva ani o deň dlhšie. Kniha Deuteronomium hovorí o tom, že pracujúcemu má byť vyplatená mzda ešte v ten istý deň pre západom slnka, lebo je núdzny a jeho život od nej závisí. Motiváciou takéhoto konania má byť aj vedomie zodpovednosti pred Najvyšším. Biblia označuje takéto sociálne nezodpovedné správanie za hriech (porovnaj Dt 24, 15).

Zodpovednosť za sociálne nespravodlivé správanie sa voči živnostníkom sa nedá zbaviť rečami o jeho údajnej zákonnosti. Lavírovanie reštrukturalizovanej firmy medzi paragrafmi má svoj jasný zámer. Smeruje len k záchrane záujmov majiteľov firmy, ktorá je úzko prepojená na štátne zákazky. Spoločenská aj morálna zodpovednosť štátu, ktorý sa odvoláva na cyrilo-metodské tradície, za túto štátnymi inštitúciami prikrýtu sociálnu nespravodlivosť je neodškriepiteľná.

Je to konanie, z ktorého sa nedá bez účinného zjednania nápravy a nastolenia spravodlivosti nijako vyvinúť. Na to by mali myslieť napríklad kresťania v politických stranách. A samozrejme ich voliči. Možno by to stálo aj za oficiálne stanovisko cirkví. Žiadne som zatiaľ nezachytil. Ako sa vnútorná jednota kresťanského presvedčenia a každodenného životného postoja má realizovať, ostáva naďalej výzvou. ■

DIALÓG

MLADÝCH

04/2015, VIII. ročník

EDITORIÁL

V poslednom čase mám pocit, že nech kedykoľvek sledujem svetové alebo slovenské dianie, dozviem sa niečo negatívne. Vojny, vraždenia, nešťastia, či referendá, akoby každá jedna dobrá informácia bola vyvážená desiatimi zlými. Ak si vôbec spomeniem na nejakú dobrú. Dokonca psom restala sledovať väčšinu médií (viem, je to nehorázna ignorancia) a jedným z dôvodov bolo, že kedykoľvek som zachytila, čo len jednu správu, tak som bola nahnevaná alebo veľmi smutná.

Je svet naozaj taký zlý? Ako veriaci ľudia zvykneme počas nedelí a stretnutí počúvať, že je. A nielen, že je, ale aj bude a to ešte horší. Ako veriaci ľudia vieme, že za zlo na svete môže hriech. A ako veriaci ľudia počúvame otázky od našich neveriacich známych. Prečo Boh dopustil, aby na svete bolo toľko zla? Prečo ho nejako nezastaví, nezasiahne? Záleží mu ešte vôbec na nás? Nezabudol, že tu sme a že aj nám sa dejú nepravosti?

Nie som teológ a nebudem sa zamýšľať, prečo je to tak. Niekedy mám však pocit, akoby sme my kresťania zabudli byť vo svete tými, ktorí dobro šíria. V cirkvi som sa za deväť rokov stretla s tými najlaskavejšími ľuďmi so skvelým srdcom plným evanjelia, ale zároveň som zažila povyšovanie sa, závisť a odsudzovanie horšie ako mimo Cirkvi. Sama mám preto v srdci veľa zlého a to zlé len plodí len ďalšie hriechy. Ako nás potom vidia neveriaci ľudia okolo nás? Neriešime niekedy príliš hypotetické duchovno-intelektuálne pravdy a nezabúdame sa pozastaviť nad nami, našimi činmi nad základmi toho, čo z nás robí kresťanov? Nemali by sme vo svete, ktorý je podľa nás plný zla snažiť viac byť tými dobrými?

Počas Veľkej Noci si pripomíname Ježišovu obeť za náš hriech. Existuje lepší spôsob oslavy, ako si zamestť pred vlastným prahom a byť lepším svetlom ako doteraz?

Mt 5, 9 - „Blahoslavení, ktorí tvoria pokoj, lebo synmi Božími oni budú sa volať.“

Eva Kianičková

redakčná rada: **Eva Myjavcová** (predsedníčka)
Juraj Institoris
Eva Kianičková
Bohuslav Piatko

redakcia: **Šimon Evin**
Tina Prištiaková
Vladka Vrajová

grafické spracovanie: **Alica Myjavcová**

KONTAKTY:

vedúca redaktorka: **Jana Lesňáková**
e-mail: **janka.cabadaj@gmail.com**
mobil: **+421 948 211 127**

KOMENTUJTE témy z Dialógu aj z Dialógu mladých! Takisto, ak radi píšete **BLOGY**, alebo **FOTKY**, neváhajte a ozvite sa nám, radi vám dáme priestor pre uverejnenie! Svoje reakcie a iné príspevky nám zasielajte na:

dialogmladych@gmail.com

Takisto sa môžete zapojiť do diskusie na:

www.dialog.cb.sk

Tešíme sa na ďalšiu spoluprácu :)

čo s letom?

pozvanie na misiu

Milí priatelia,

aj tento rok vás pozývame zúčastniť sa na krátkodobých misijných pobytoch. Misijné tímy chceme vyslať do týchto štyroch miest:

Tjačiv (Ukrajina)

termín: 1.–9. augusta

cena: 80 eur

popis: Tjačiv je mestečko vzdialené 150 km juhovýchodne od Slovenska. V dobrej spolupráci a vzťahu, ktorý sme minulý rok nadviazali s miestnym baptistickým zborom, chceme pokračovať aj tento rok. Plánujeme denný detský evanjelizačný tábor pre deti od 6 do 15 rokov.

Svalyava (Ukrajina)

termín: 1.–9. augusta

cena: 80 eur

popis: Po niekoľkoročnej prestávke opäť do Svalyavy! Tamojší baptistický zbor v tomto roku otvoril v budove modlitebne škôlku. Zameranie nášho tímu bude práve na službu deťom a mladým ľuďom.

Glasgow (Veľká Británia)

termín: 5.–15. septembra (predbežný termín)

cena: 150 eur (orientačná cena - závisí to od ceny letenky)

popis: Môžeš sa stať súčasťou misie v komunite rómskych prisťahovalcov zo Slovenska a Čiech. V Glasgowe sa im venuje miestny zbor (Free Church of Scotland) spolu s tromi slovenskými misionármi (Mária Jurčová, Juraj a Jarka Institorisovci). Cieľom misie je podporiť kresťanské rómske spoločenstvo a spolu s nimi priniesť evanjelium ostatným Rómom v tejto veľkej komunite. Znalosť angličtiny a rómčiny je vítaná, ale nie je podmienkou.

Michalovce (Slovensko)

termín: 9.–16. augusta

cena: 50 eur

popis: Cirkev bratská v Michalovciach prerába svoju modlitebňu. Jedným z cieľov prestavby je to, aby už samotná budova vysielala do svojho okolia signál otvorenosti. Aj preto je v pláne urobiť v modlitebni ľahko prístupnú miestnosť (čajovňu), ktorá by slúžila aj na misijné účely. Tím, ktorého môžeš byť súčasťou, by mal dve úlohy: (1) brigádnicke pomáhať na prestavbe; (2) spolu s domácou mládežou byť zapojený do evanjelizačných večerov v čajovni.

Marek Jurčo

prešov

Prešovský dorast čaká najbližšie leto výnimočný tábor, ktorý je výsledkom spolupráce s organizáciou „Atléti v akcii“. Táto organizácia bola ochotná ponúknuť nám svoje kapacity na vytvorenie spoločnej koncepcie tábora, ktorá chce zaujať nielen starých známych dorastencov, ale aj ich spolužiakov a kamarátov, čiže aj ľudí bez CB-čkárskej minulosti. Cieľom tábora je, okrem iného, otvorenie pomeme uzavretého dorastenec-kého kruhu smerom k neveriacemu okoliu, v ktorom by sa dorastenci mohli naučiť evanjelizovať a misijne pôsobiť.

Z tohto dôvodu sme naše pravidelné stretnutia tento polrok zamerali na tému misie, evanjelizácie a apologetiky. Dorastencov vedieme do osobnej misie, nakoľko chceme, aby sme mohli spolu s nimi naplňať veľké Kristovo povolanie. Na dorastoch sa preto snažíme vytvárať atmosféru, v ktorej sa aj nové tváre budú cítiť dobre. Veríme, že to prinesie ovocie a na tábore sa stretne-

me nielen s dvadsiatimi dorastencami, ale aj s chlapcami a dievčatami vo veku od 11 do 15 rokov mimo nášho zboru.

Na tábore nás čaká pestrý program. Na svoje si rozhodne prídu športovní nadšenci, ktorí budú mať vďaka Atlétom v akcii postarané o veľké množstvo športového výžitia. Pre tvorivé duše sú zas pripravené tvorivé dielne. Celý tábor sa bude niesť v duchu vojenského tábora Dávidovej armády. Po večeroch sa pri táboráku budeme rozprávať o živote kráľa Dávida. Zamyslíme sa nad tým, prečo je Dávid mužom podľa Božieho srdca a prečo ho Pán Boh takto nazval. Bezpochyby budeme debatovať aj o tom, ako môže tri tisícročia starý príbeh prehovoriť do života teenagerov v 21. storočí.

Vyvolenie, nepriateľstvo, priateľstvo, pokušenie a Kristus.

Ondrej Jurčo

fusion tábor

Fusion tábory sú určené pre teenagers od 13 do 18 rokov. Motiváciou pre študentov je hudba. Počas siedmich dní nacvičíme 8–9 piesní. V priebehu dňa máme spoločný nácvik spevoku a dva bloky workshopov, ktoré si študenti vopred zvolia. Obvyčajne je to hra na klavír, elektrickú, akustickú alebo basovú gitaru, bicie, spev, ozvučenie, tanec, anglická konverzácia a iné. Každý študent absolvuje počas celého tábora dva workshopy, na ktorých sa učí „svoju časť.“ Na večerných programoch prechádzame biblickou témou, podanou vhodným spôsobom pre veriacich i hľadajúcich. Po nej nasledujú diskusné skupinky, na ktorých sa hlbšie zdieľame o danej téme. Poobedňajšie voľno využívame na hry a šport. Tento tábor nie je určený len pre hudobníkov, ale je otvorený aj pre kohokolvek, kto má hudbu rád, bez ohľadu na jeho obdarovanie. Po prvýkrát má každý možnosť vyskúšať

si, aké je to hrať alebo spievať na pódiu. Počas celého týždňa pracujeme na spoločnom ciele, ktorým je koncert pre rodičov a priateľov. Tento cieľ nás úžasne spája do jedného tímu, v ktorom sa navzájom povzbudzujeme a pomáhame jeden druhému. Vidíme, že Pán Boh používa aj tento nástroj na to, aby mladí ľudia spoznali Krista a objavili i svoje - často zakopané a neodhalené - dary a talenty.

Zuzka Polohová

Z mojej osobnej skúsenosti bol camp veľmi pozitívnym zážitkom. Program bol prehľadný a zábavný, hry sa mi veľmi páčili. Téma celého campu bola evanjelizácia, ku zmyslu ktorej sme sa časom dopracovali. Po tom prebiehali diskusné skupinky na predložené, ale aj vlastné otázky. Základ campu tvorila hudba, workshopy, nácviky, a nakoniec koncert – toto všetko a ešte omnoho viac! Určite pôjdem aj nabudúce.

Matej Ledvina

opál camp

Opál Camp je dobrodružno – zážitkový tábor pre mladých ľudí vo veku od 10 do 18 rokov, organizovaný zborom CB v Hermanovciach nad Topľou. Naším cieľom je spoznávať Ježiša Krista ako osobného priateľa a Spasiteľa, a tiež seba - svoje hranice a slabosti, ale aj svoju hodnotu.

Vrávi sa, že je lepšie raz zažiť ako 1000-krát počuť, a tak sme sa opýtali tých, ktorí to už skúsili:

1. Na aký zážitok z Opál Campu určite nezabudneš?

Dávid: Je ich veľa, ale na jeden si spomínam. Keď sme išli na nočnú hru, v diaľke bolo počuť hrmenie. Ako sme vyšli na kopec, bolo prenádherné vidieť obrovské blesky, ktoré vytvorili takú skvelú atmosféru pri nočnej hre, že dlho potom som ešte nemohol zaspáť.

Kika: Nočné hry sú samy o sebe zážitkom podobne ako iné aktivity, ako napr. jump, lanovka a zliezanie zo skaly. A tiež to, že môžeš prekonať svoj strach a ísť až za hranicu toho, čo si si myslel, že dokážeš.

2. Ako ti Camp pomohol spoznať Pána Boha možno trochu inak?

Dávid: Krásne posedenie pri ohnisku so skvelou skupinou ľudí a piesňami. Keď som videl, ako sa majú ľudia, ktorí žijú s Pánom Bohom, chcel som mať aj ja také poznanie. Skvelé večerné (nočné) rozhovory. To všetko ťa pritiahne bližšie k Nemu.

3. Prečo by si tento Camp odporučil svojim kamošom?

Maroš: Pretože na Opále zažijú veci, na ktoré nikdy nezabudnú a nikde inde nemajú šancu ich zažiť. Nádherná príroda a priateľskí domorodí obyvatelia.

Sárka: Keď sa prihlásiš a dôjdeš na Opál, nebudeš ľutovať svoje rozhodnutie. Zažiješ nové, vzrušujúce veci plné adrenalínu a srandy. Stretnieš nových ľudí, možno životnú lásku (nikdy nevieš,

čo sa stane ;). Opál si určite zaľúbiš. Skús a presvedč sa!

Ak by si to tiež chcel zažiť, určite navštív stránku www.opalcamp.sk

A ak by si sa chcel do tejto práce zapojiť a stať sa vedúcim – dobrovoľníkom, napíš nám na info@opalcamp.sk

Anička Prištiaková

kecy Levice + Nitra

Tento rok je to už štvrtýkrát, čo sa Levice spojili s Nitrou, aby pripravili spoločný anglický konverzačný tábor pre stredoškôľakov. Sú študenti, pre ktorých sú KECY „srdcovkou“ a hneď po skončení tábora odpočítavajú dni do ďalšieho. Každý rok však pribúdajú aj úplne noví teenageri z Nitry i z Levíc. KECY tábory sú plné angličtiny, hudby, športu, hier, príbehov a nových priateľstiev. Na-

priek tomu, že to všetko je úžasné, nezabudnuteľné a mnoho študentov sa na KECY každoročne vracia práve pre ne, nie sú podstatou a hlavným cieľom tohto projektu. Tábor je misijným nástrojom, prostredníctvom ktorého Boh zasahuje životy teenagerov, ktorí sa nikdy nestretli s Laskou, ktorá bola ochotná stať sa človekom a zomrieť pre to, aby oni mohli žiť. Počas týždňa, ktorí strávia na letnom KECY tábore, počujú príbehy ľudí z Biblie a rôzne svedectvá o tom, kto

je Boh, aký je Jeho Príbeh a ako sa tento Príbeh týka ich života.

Touto cestou by sme vás radi poprosili o podporu – či už vo forme vašej osobnej účasti na tábore alebo vo forme modlitieb. Vidíme, že Boh túto prácu požehnáva. Je krásne pozorovať, ako sa v laviciach našich zborov objavujú tváre nových veriacich, ktorí sa s Ježišom po prvýkrát stretli práve na KECY tábore.

Tina Prištiaková

michalovce

U nás v Michalovciach už tretí rok predstavujeme modlitebňu. S vierou v Božiu pomoc (a s nádejou v tú vašu) by sme chceli celú prestavbu na jeseň ukončiť, aby sme mohli začať naplno využívať nové priestory na zborové aj misijné aktivity. Predpokladáme, že v lete už budú prebiehať len dokončovacie práce vo vnútri aj vonku, t.j. práce, pri ktorých netreba ktovieakú odbornosť, len 2 ruky, 2 nohy a chcement :). Preto sa obraciam aj na vás s prosbou o pomoc, a na oplátku vám ponúkame domáce jedlo,

postel' a rýchlokurz špeci východňarských merných jednotiek „das“ a „choľem“ a možno občas aj posedenie pri kofole alebo nejaký výlet s našou mládežou.

Ak máte záujem, pridte ako jednotlivci, skupiny alebo celé mládeže. Prísť môžete kedykoľvek a na akokoľvek dlhý čas, hoc aj na jeden deň. Môžete využiť aj možnosť prihlásenia sa cez Krátkodobé misijné pobyty v termíne 9.–16. 8. a okrem pomoci na stavbe pomôcť aj s evanjelizačnými večerami v novej klubovni/čajovni.

Pridte, budeme sa tešiť. Prihlásiť sa môžete cez zborový e-mail michalovce@cb.sk alebo jednoducho oslovte niekoho z nás. Takisto, ak máte nejaké ďalšie otázky, pýtajte sa. Teraz ešte nevieme presne povedať, čo sa bude robiť ktorý týždeň, ale práce bude určite stále dosť. Ubytovanie a stravu zabezpečíme buď po rodinách, alebo v modlitebni.

Mary Vasilová

Betánia Senec, n. o.

vypisuje konkurz na miesto riaditeľ zariadenia

Náplň práce, právomoci a zodpovednosti:

- vedenie zamestnancov, personálna agenda (10–20 osôb).
- zodpovednosť za stratégiu a fungovanie neziskovej organizácie v Senci.
- zodpovednosť za vyrovnané financovanie

Požiadavky:

- odborné vzdelanie z oblasti sociálnej práce alebo humánneho zamerania.
 - prax v sociálnej oblasti min. 3 roky.
 - schopnosť vedenia inštitúcie a motivovania podriadených – manažment
 - odborné vedomosti a praktické opatrovateľské zručnosti v starostlivosti o hendikepovaných klientov
 - odborné znalosti v oblasti zamestnávania osôb s postihnutím, zásad fungovania neziskovej organizácie a sociálnych služieb pre občanov.
 - schopnosť pre zavádzanie moderných foriem služieb pre zvyšovanie kvality života odkázaných občanov.
 - skúsenosť s podávaním grantov a zabezpečením viaczložkového financovania
 - pozitívny vzťah k službe a diakonickej práci v cirkvi
- ### Jazykové znalosti:
- Slovenský jazyk (aktívne), anglický/nemecký (výhoda)
 - ovládanie práce s PC / min. Word, Excel, Outlook/
 - vodičský preukaz

Predpokladaný termín ukončenia výberového konania september 2015.

*Prihlášku do výberového konania vo forme životopisu a motivačného listu zasielajte na nižšie uvedenú adresu do 30. 6. 2015. **Termín nástupu:** 1. 11. 2015*

Kontakt: Ing. Martin Ďuriška, 0908 732 647,

E-mail: duriska2307@gmail.com

